

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno. Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

Urejuje Viljem Rohrman.

Vsebine:

Kako dvignemo pridelek pšenice? — Konserviranje zelene krme. — Vdrt hrbet pri bikih — Organizacija in uspeh živinorejskih odborov v kranjskem okraju. — Važna dela pred trgatvijo. — Slajenje mošta. — O zložbi ali komasaciji kmetijskih zemljišč. — Mlekarska razstava v Ljubljani. — Vinska razstava v Ljubljani. — Okrajna sadna razstava v Ptuj. — Poučni izlet malonedeljskih kmetov. — Vprašanja in odgovori. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Družbene vesti. — Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Kako dvignemo pridelek pšenice?

Vsakemu kmetovalcu mora biti na tem, da izboljšuje svoje dosedanje pridelke, ne le po količini ampak tudi po kakovosti. Naši pridelki namreč niso še na taki višini kakor po drugih krajih. Ne rečem, da niso drugod pridelki boljši tudi zaradi ugodnejših ondotnih krajevnih razmer, v glavnem so pa vendar le sad kmetovalčevega napredka in njegovega prizadevanja. Ako bi pri nas rabili vse tiste pripomočke, kakor se jih poslužujejo po drugih krajih, gotovo bi bili tudi naši pridelki ugodnejši. Danes nam ne sme biti vseeno, ali pridelamo ob rednih prilikah po 7 q pšenice na oralu ali pa 14 q!

Naše podnebje ni slabo, naša zemlja tudi ne. V obče so naravni ali prirodni pogoji za pridelovanje pšenice in žita pri nas dosti ugodni. Treba pa je, da tudi od naše strani vse storimo, kar treba, da se pridelek zviša in da se izdani stroški za te pripomočke z dobičkom krijejo.

Danes imamo v umetnih gnojilih najvažnejši pripomoček za povzdigo pridelkov. Nisem zgolj pristaš umetnih gnojil, ker se da rodovitost pšenice dvigniti tudi še z izboljšanjem domačega gnojenja, s pravilnim kolobarjenjem, boljšim obdelovanjem, varstvom pred škodljivci in boleznimi itd. Vendar nas uče izkušnje, da so umetna gnojila danes pred vsem poklicana za izboljšanje naših pridelkov. V tem oziru moram ponovno poudarjati, da je treba delati pri pšenici nadaljne in pravilne poskuse z umetnimi gnojili, da se sami in na lastne oči prepričamo, kaj velja tako gnojenje na naši kmetiji in kako se izplača. Na ta način bomo koristili sebi in sosedom. Ti poskusi naj so priprosti in tako enostavni, da jih lahko vsak izvaja. Brez vsega dvoma bomo z dobrim gnojenjem

največ dosegli pri izboljšanju naših pridelkov, slično kakor bomo tudi z dobrim krmljenjem pri živini največ dosegli.

Važni so pa tudi drugi pogoji. Važno je, da imamo dobro seme in da je vsa setev dobro izvršena. Važna je pri semenu sorta, ali glavno to ni. V obče je skrbno odbrano seme domače pšenice največ vredno. Toda seme mora biti skrbno odbrano, z najlepšega klasja, enotne vrednosti, skrbno očiščeno in skrbno pripravljeno, tudi z namakanjem v uspulunu proti snetjavosti. V tem pogledu je pri nas še marsikaj popraviti in je skrajni čas, da se začnemo tega zavedati.

Veliko ležeče je pa tudi na načinu setve. Ni vse eno, ali sejemo bolj gosto ali bolj redko. Bolj redka setev daje močnejše in bolj razvite rastline, ki ne poležejo tako hitro, kar je važno zlasti za kraje, kjer je poganje običajna prikazen. Gosta setev je pa sploh kvarna iz lahko umljivih vzrokov. — R.

Konserviranje zelene krme.

Konserviranje zelene krme (ohranjevanje) ima velik pomen posebno tam, kjer ni mogoče krme posušiti, tako n. pr. v gorskih krajih, kjer je veliko padavin ali kjer so redne poplave itd. Tudi v krajih, kjer je ugodno podnebje, se je konserviranje zelene krme razširilo, ker se na ta način prepreči tudi izguba na redilnih snoveh, obenem se pa znatno izboljša okus krme, posebno pri manj vrednih krmnih rastlinah.

Konserviranje krme obstoji v tem, da se vsled segretja stlačene krme vršijo s pomočjo raznih glavic razne izpremembe.

Zelena krma, ki je na kup stlačena, se tembolj segreje, čim več je v njej zraka. Zato se da s stiskanjem zelene krme toplota uravnati in s tem vplivati tudi na razvoj glivic in kisanja.

Po višini toplote v stlačeni krmi nastanejo sledeče izpremembe v krmi:

1. Ako ne doseže stlačena krma toplote 40°C , se vrši v njej tudi očetnokislo kipenje in krma postane vsled tega bolj kislja. Pri toploti nad 40°C do 50°C se vrši predvsem mlečnokislo kipenje, vsled česar je krma manj kislja. Tako okisana krma je okusna, spominja na kislno zelje, in jo živina rada žre. Pravimo ji pa **ensilaža**.

2. Ako prekoračimo toploto 50°C , uničimo mnogo kislinotvornih glivic in krma ostane sladkokislja. Sladek okus pri tem prevladuje in taki krmi pravimo **silaža**.

Prvi način kisanja je najstarejši in najbolj enostaven in zvezan z najmanjšimi stroški. Krmo stlačimo v jamo $1-1\frac{1}{2}$ m globoko, $2-3$ m široko in poljubno dolgo, kar je odvisno od količine krme pripravljene za kisanje. Najboljše je, da so take jame iz betona. Krmo stlačimo v njo v tanjših plasteh, vsled česar uhaja zrak in krma se ogreje navadno kvečjemu do 40°C , vsled česar se razvije tudi nekaj očetnokislega kipenja. Ko je jama polna, jo pokrijemo s slamo in zasujemo z zemljo $30-40$ cm na debelo. Krmo vozimo svežo; lahko je tudi mokra. Pri tem moramo paziti, da bo krma ob robovih (vogalih) dobro stlačena, ker nam drugače na teh mestih rada splesni. V $6-7$ tednih je krma okisana. Nato jo na enem koncu odkrijemo in režemo z ostro lopato ali posebnim nožem od vrha do tal. Pozneje odkrijemo jama naprej. Izguba na redilnosti je pri tem načinu nekoliko večja kakor pri novodobni silaži, vendar je še zmeraj ta način močno razširjen in za začetnika priporočljiv.

Tudi pri silaži ali sladki krmi ni treba dragocenih naprav. Tukaj se gre v prvi vrsti zato, da se krma hitro in visoko segreje (nad 50°C) in potem hitro stlači. S tem da toploto znatno in hitro dvignemo, odumre velik del navzočih glivic in krma obdrži svoj sladek okus. To dosežemo s tem, da pustimo krmo na polju oveneti in speljemo ovenjeno v takozvani „silo“, kjer jo prosto nakopičimo, da se ugreje. Ko je toplota dovolj visoka, krmo stlačimo ali stisnemo s pomočjo posebne priprave in tako postopamo tako dolgo, da je „silo“ poln.

Pri napravi silaže je treba suhega vremena. Polnitev „sila“ gre počasneje od rok kakor pri navadni ensilaži. Zato so pa izgube na redilnosti manjše, krma sama je pa bolj okusna in vsled tega tudi več vredna, kakor je pri ensilaži.

V Ameriki je videti na vsaki farmi čez streho ostalih poslopij strleče okrogle valjaste zgradbe za zeleno krmo, ki se tudi v Evropi čimdalje bolj širi, čeprav v raznih drugih oblikah.

„Silo“ je rumunska beseda in pomeni stolp za spravlanje žita. V najnovejši dobi se gradijo te na-

prave v obliki valja ali pa štirioglate zgradbe z zao-kroženimi vogali (koti). Pogoj pri zgradbi sila je to, da ga zgradimo iz materiala, ki ne propušča zraka in tako, da krma pozimi v njem ne more zmrzniti. Zato jih delajo z dvojnimi med seboj ločenimi stenami, ki jih napolnijo s pepelom, žaganjem, ali jih obijejo z lesenimi deskami. Da niso te zgradbe previsoke in da ni pritisk na stene prevelik, se priporoča, da gradimo nizka sila, $5-6$ m globoka, na pol v zemlji in na pol nad zemljo. Najvažnejša pri tem je naprava za **stiskanje**. Docela opremljena naprava izgleda kakor velika stiskalnica za grozdje.

V najnovejši dobi se vsa zelena krma reže na slamoreznicah in spravlja z ventilatorji (veterniki) v stolpe, kjer se ogreje na 50°C , nato stisne ali stlači. Stolp se zdržema napolnjuje.

Za siliranje je najbolj prikladna zelena koruza, detelja, razne trave, pleveli, cima od korenjstva itd.

V okolici Ljubljane, kjer imajo same kisle travnike in kjer tako seno in otava nista za molžno goved, se da taka krma z uspehom kisati in kravam pokladati.

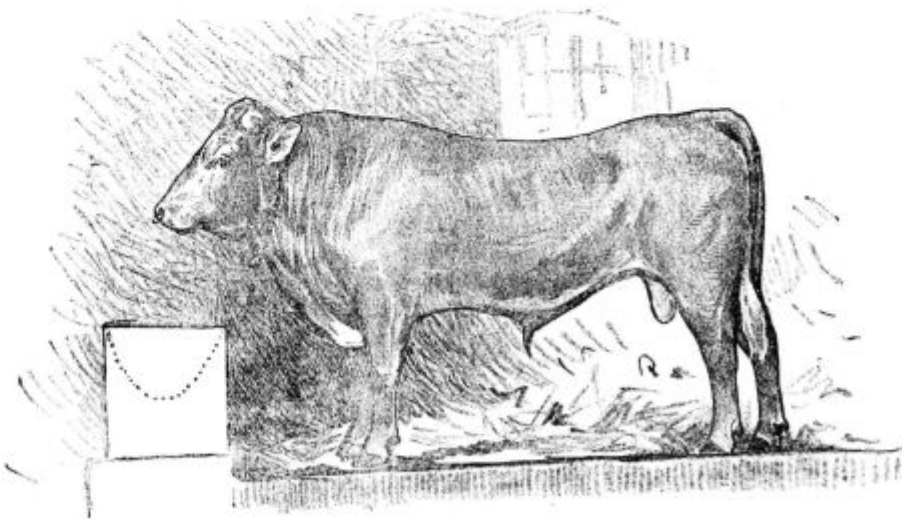
Ribogojška naprava v Zdenčini na Hrvaškem ima silo, v katerem kisa (silirajo) vso kislno krmo, ki jo dobijo na bregovih ondotnih močvirij in ribnjakov, in krma gre goveji živini dobro v slast.

Veseli me, da se tudi naši gospodarji za to stvar zanimajo in da bodo letos 4 novi posestniki krmo ensilirali. Ker imam v tem oziru lastne izkušnje, sem pripravljen dati vsakemu potrebna pojasnila.

F. Malasek.

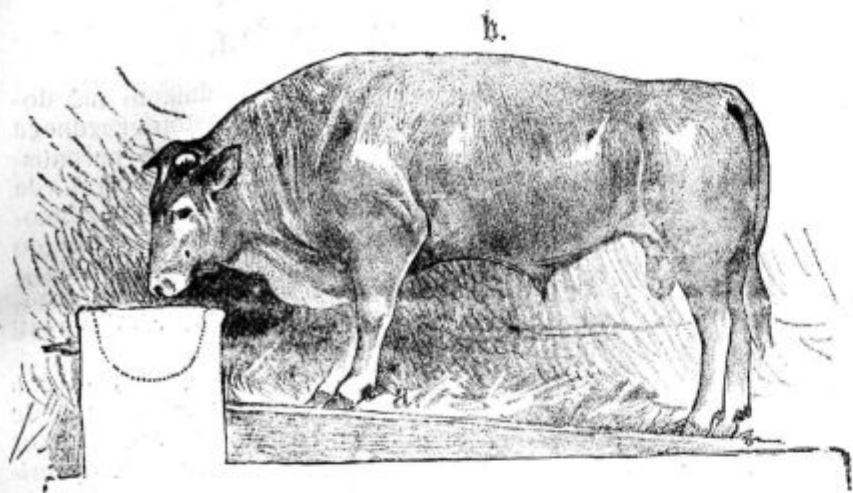
Vdrt hrbet pri bikih.

Pri goveji živini zahtevamo sploh raven hrbet. Na to gledamo še posebno pri bikih. Bik mora biti ravnega in močnega hrpta. Če ima vdrt ali pa kriv (vzbočen) hrbet, potem prihaja ta napaka od slabe

Pod. 38. Bik z vdrtim hrptom. Ta napaka nastane, če stoji mlada goved zadaj dosti višje kakor spredaj in če mora jesti iz visokih jasli in gar.

vzgoje, kajti tele prinese na svet zmeraj le ravno hrbtišče. Kriv ali vdrt hrbet dobi žival pri hlevski reji, če v hlevu slabo stoji in se sploh premalo pregiblje. Če stoji mlada žival s spodnjim koncem nižje kakor z zadnjim (pod. 38) ali če se mora z vratom visoko iztegovati za krmo (iz visokih jasli in gar), potem

Pod. 39. Bik z vzbočenim hrbtom. Ta napaka nastane, če stoji mlada goved spredaj dosti višje kakor zadaj in če mora jesti iz nizkih jaslí.

dobiva vdrt hrbet, v nasprotnem primeru pa kriv ali vzbočen hrbet (pod. 39). Pravilno se oblikuje hrbet zunaj na paši in zato tudi vidimo, da je pašna živina najlepše vstvarjena. V hlevu rejena žival pa mora spredaj nekoliko višje stati kakor zadaj (za 10 cm). S pravilno stoji v hlevu, zlasti pa s pašo se da pri mladih živalih vdrt hrbet še popraviti, ravno tako pa tudi vzbočen ali kriv hrbet.

Organizacija in uspeh živinorejskih odborov v kranjskem okraju.

(Konec.)

III. Delovanje v letu 1925.

V tem letu so imeli živinorejski odbori skupaj 14 polnoštevilnih sej. Poročilo navaja sledeče uspehe.

1. Vzdrževalno podporo (ob licencovanju) je dobilo 114 bikov, 19 merjascev ter 8 žrebcev;

2. s posredovanjem živinorejskih odborov je bilo nakupljenih 15 bikov in 10 merjascev;

3. priredilo se je dvojje premovanj, in sicer za goved in za konje: premovanih je bilo 89 govedi in 32 kobil in žrebet;

4. nagrado za dobro izrejo mladih bikov je dobilo 20 kmetovalcev;

5. velesajma (razstave) so se udeležili z 19 govedi, in so bile vse živali odlikovane, in sicer 4 s I., 10 z II., in 5 s III. nagrado;

6. priredilo se je po strokovnem voditelju preko 30 predavanj o živinoreji.

Vsi trije živinorejski odbori (Kranj, Škofja Loka, Tržič) podpirajo in imajo v evidenci 98 oplemenjevalnih postaj za bike, 29 za merjasce ter 6 za žrebce.

Za to delo so živinorejski odbori uporabili l. 1925. iz lastnih sredstev okrog 60.000 Din in le majhen del je odpadel na državne podpore.

IV. Načrti za bodoče delovanje.

Poleg navedenega vsakoletnega dela, imajo živinorejski odbori po svojem programu še sledeči namen:

1. Pridobiti rejce za pravilno odbiro in izrejo telet, zlasti bikcev, v posameznih odsekih:

2. poiskati primerne pašnike za vzgojo odbranih najboljših bikcev, da se na pašnikih utrjuje in tako plemensko usposobijo;

3. vpeljati splošno zamenjavo plemenjakov, da se prepreči škodljivost krvnega sorodstva;

4. v svrhu osveženja krvi po možnosti dobiti nekaj originalnih plemenjakov pingavske pasme za najboljše rejске kraje, zaradi splošne regeneracije;

5. s skupno organizacijo odborov plemenskega okrožja pridobiti trg za prekoštevilo plemensko živino;

6. glavno in najvažnejše delo pa je organizacija občinskih živinorejskih odsekov, da bodo sposobni za samostojno in podrobno delo: živinorejski odbor bo le tedaj mogel svojo nalogo uspešno izvajati, če bodo občinski živinorejski

odseki delovni in vneti.

Cim pokaže občinski živinorejski odsek zadostno zmožnost s svojim delom za povzdigo živinoreje, je s tem podan glavni pogoj, da se na njegovo mesto lahko upostavi živinorejska zadruga. Le zadruga s tako predvzgojo jamči, da se bo lahko uspešno lotila svoje naloge: podrobnega dela za napredek in nadaljnji razvoj naše živinoreje. Brez take predpriprave naj bi se ne ustanovila nobena živinorejska zadruga, ker bi bilo njeno delo in njen uspeh zelo dvomljive vrednosti, kakor nam je to preteklost že do dobrega pokazala.

Važna dela pred trgatvijo.

Odbira trt.

Vinogradnik nima pač nikdar miru. Vedno mora biti pazljiv in skrben na svoje težavno delo, ki traja nepretrgoma celo leto. Tudi, ko grozdje dozoreva, ga čaka zelo važna naloga, katera se mora pred trgatvijo izvršiti, in to je „**odbira ali selekcija trt**“.

Temu delu posvečamo pri nas še premalo pažnje.

Odbiro trt izvrši lahko vsak napreden vinogradnik. Pri tej odbiri iščemo in opazujemo navadno 4 leta zaporedoma one posamezne trte že med letom, poglavitno pa **pred trgatvijo**, ki so 1.) **najbolj rodovitne**, 2.) ki so **razmeroma zgodaj dozorele**, 3.) ki so **ostale zdrave** (odporne proti peronospori, oidiju, gnilobi) in 4.) ki imajo **popolno grozdje** z enako debelimi jagodami.

Zaznamujmo te zlahtne poedinke na vidnem mestu na starem lesu z oljnato barvo, še bolje s pločevinastimi znamkami ter jih vpišimo v posebno knjigo. Le na ta način bomo dosegli, kar vsi želimo, namreč **najboljše in najrodovitnejše matere rastline**, od katerih bomo potem rezali cepiče in jih nadalje razmnoževali.

Ne trgajmo prezgodaj!

Menda ni nič bolj nespametnega in zares obsojdnega vrednega v vinogradništvu kakor **prezgodnja trgatve**. Res je, da postane človek ob času trgatve nekam nestopen, zlasti če nastopi slabo vreme ter prične grozdje gniti in se kvariti. Nehote misliš, da bo šlo vse k nič. V takem primeru mora pravi vinogradnik biti miren in preudaren. Držati se mora sta-

rodavnega zdravega načela in mora čakati s trgatvijo kolikor mogoče. Strah, da bo grozdje segnilo, nas ne sme plašiti; to se tudi ne sme in se ne more zgoditi. **Nagnito in gnilo grozdje** moramo itak večkrat **podbirati**.

Zadnji čas je, da se vinogradniki v tem pogledu organiziramo in da postopamo enotno. Določimo po posameznih **vinjskih okoliših** vsako leto pred trgatvijo točen in **skrajni čas**, do kedaj ne smemo trgati. Kaj pomaga vsakoletno prigovarjanje in rotenje, če ostane vse le pri besedah. Merodajni činitelji, kakor glavarstva ozir. županstva, naj snujejo posebne odbore, ki bodo za to skrbeli. Strah pred odgovornostjo nas ne sme plašiti, kajti trga se lahko v vsakem vrémenju, pa če tudi v snegu; to pa je pričakovati le v najslabšem slučaju, mogoče vsakih 20 let enkrat. Istina pa je, da trpi ravno dolensko vinogradništvo na tem podedovanem grehu, ki odbija trgovce in zadržuje ves razvoj vinske kupčije. Dobijo se sicer častne izjeme, ali kaj pomaga to? Revež je navadno tisti, ki čaka, kajti vse muhe, ose, ptiči in tatovi mu prifrčijo v njegov vinograd.

Določimo toraj čas trgatve ter skrbimo tudi za varstvo grozdja proti nepoklicanim gostom!

Pripravimo se za trgatve!

Ko smo za trgatve v zidanicah ozir. kletih vse pripravili za spravljanje mošta, pripravili in očistili razno posodo, orodje in priprave, potem moramo skrbeti tudi za to, da **ohranimo kipelni prostor dovolj gorak**. V kipelni kleti mora biti vsaj **15° C toplote**. Če je samo 10° C, je premalo, pod 3° pa sploh preneha kipenje. To je važno, ker je pozneje težko, včasih tudi nemogoče razgreti v navadnih razmerah kipelne prostore, če so se enkrat ohladili. **Mošti morajo začeti kipeti, takoj ko pridejo v klet**. Vsako počasno ali zadržano (zastalo) kipenje je kvarljivo in nevarno za bodeče vino. Slabo pokipelo vino se ne čisti, ostane motno, nagiba k rjavenju, postane sčasoma vlačljivo i. t. d. Skrbimo raditega, da bodo okna in vrata pri kipelnih kletih v redu, zlasti če nastopi hlad, pa naj bo to ponoči ali pa ob slabem vrémenju. Toplomer naj točno pokaže, kdaj je v kipelni kleti 15° C toplote.

Čiste droži.

Priskrbimo si pravočasno čiste droži od drž. kmetijskih zavodov, predvsem od „Kmetijske kontrolne in poskusne postaje“ v Ljubljani ozir. Mariboru. **Čiste droži so v modernem kletarstvu neobhodno potrebne** ter stanejo malenkost. Njih uporaba je zelo enostavna. Sicer je pa vsaki pošiljatvi pridano natančno navodilo, kako je ravnati z njimi.

Posebno se priporoča uporaba čistih droži, če je grozdje gnilo ali če je bilo močno plesnivo, kajti na takem grozdju je nebroj zelo nevarnih glivic in bakterijev, ki lahko prevladajo in nam pokvarijo mošt. Čiste droži, ki niso nič drugega kakor prave vinske glivice, pa izpodrinejo te škodljivce in jim vzamejo vso moč tako, da se morajo vvesti na dno brez kvarjenja. S pretakanjem se vse bolezni odstranijo iz vina, osobito če smo mošte pred uporabo čistih droži **malenkostno** zažveplali. **F. Kafol.**

Slajenje mošta.

Letošnje leto ne obeta vinogradnikom nič dobrega. Slabo vréme v cvetju, silni nastop grozdnega molja, oz. kiseljaka, razne bolezni, zlasti peronospora in po nekaterih krajih celo toča, so vzrok, da bo vinski pridelek v splošnem znašal komaj polovico od lanskega. Poleg tega pa je hladno vréme do srede avgusta razvoj grozdja tako zadrževalo, da je počelo grozdje zelo kasno zoreti in popolne dozoritve ne moremo v najboljšem slučaju pričakovati pred sredo ali koncem oktobra.

Pozne vrste grozdja, zlasti v neugodnih vinskih legah, bodo sploh zelo težko dozorele in ne bode vinogradnikom marsikje preostalo družega, kakor da svoj vinski pridelek **izboljšajo**, kajti drugače pridelajo kisló in nestanovitno pijačo, ki še za domačo potrebo ne bo porabna.

Za izboljšanje vinskega pridelka se v takih slučajih najbolj priporoča **slajenje** (osladitev) **mošta**. To je tudi najceneje, kajti z 1 kg sladkorja dodamo vinu 0.6 l alkohola. Od 1 kilograma sladkorja, ki stane sedaj na debelo kakih 14 Din, dobimo kadar povre, $\frac{6}{10}$ l alkohola, ki stane danes v trgovini v obliki finega špirta najmanj 28—30 Din, torej dvakrat toliko kot sladkor; poleg tega pa dodamo s sladkorjem vinu tudi ekstraktnih snovi, ki dajejo vinu boljši, polnejši okus in ki jih v špirtu ni. Zato naj se tisti vinogradnik, ki hoče ali mora svoj vinski pridelek izboljšati, raje poslužuje sladkorja, kakor pa špirta, kar je po vinskem zakonu tudi prepovedano. Vinski zakon dovoljuje dodatek špirta le **obolelemu** vinu, to je vinu, ki se kvári.

Slajenje mošta moramo **pravilno** izvesti. Prvo je, da množino potrebnega sladkorja pravilno **odmerimo**. To je mogoče le s pomočjo **moštne tehtnice**. Splošno načelo pri tem je, da ne smemo s slajenjem zvišati sladkobe vina bolj, kakor je ima v normalnih ali rednih letih.

V dobrih letih dajejo naše domače vrste grozdja mošt s kakimi 15—16% sladkorja po Kl. m. t. (Klosterneburški moštni tehtnici). Če te sladkobe mošt letos ne bo dosegel, ga bo kazalo do te stopnje osladiti, da dobimo dobro in stanovitno vino. Več sladkorja pa nikakor ne kaže moštu dodati, ker dobi tako vino lahko neskladen (neharmoničen) pekoč okus, ali pa sladkor v njem sploh lahko obtiči. Če hočemo mošt osladiti, moramo najprej znati, koliko sladkorja ima. V to se poslužujemo Klosterneburške moštne tehtnice. Koj ko v trgatvi grozdje zmastimo, torej dokler mošt še ne kipi, precedimo nekaj mošta preko večkrat zložene platnene krpe in ga stehamo s Klosterneburško moštno tehtnico. Za vsako manjkačo stopinjo po tej tehtnici dodamo $1\frac{1}{4}$ kg sladkorja. Ako bode na pr. letošnji mošt kazal 14 stopinj, v dobrih letih pa kaže navadno 16 stopinj sladkorja po Kl. m. t., manjkate **dve stopinji sladkorja**. Da osladimo mošt na navadno ali normalno sladkobo, moramo dodati torej 2 krat $1\frac{1}{4}$ kg, to je $2\frac{1}{2}$ kg sladkorja na hl (100 l) mošta.

Če nimamo moštne tehtnice, doženemo, čeprav ne tako natančno, sladkobo mošta lahko tudi z dobro in natančno trgovsko tehtnico. Stehamo liter čistega, precejenega mošta in to natančno, **na grame**. Število gramov, kolikor tehta mošt nad en kilogram, delimo s 4 in odštejemo številko 3, nakar do-

bimo % (odstotke) sladkorja v moštu. Na pr. liter mošta tehta 1 kg 68 gr. Ako delimo 68 s 4 dobimo 17, od tega odštejemo še 3 in dobimo 14, to odgovarja 14% sladkorja v moštu po Klost. m. t.

Za slajenje mošta moramo vzeti vselej le čist sladkor in sicer je zato najbolj pripravna **sipa**. Najbolj važno pa je, da dodamo sladkor moštu **kaj v pričetku vrenja**, ne še-le potem, ko je že deloma ali docela vrenje končano, kajti tu bi nastala nevarnost, da sladkor v moštu obtiči in ne pokipi.

Sladkor, ki ga moštu dodajemo, se mora namreč vsled delovanja krepkih kvasnih glivic najprej pretvoriti v grozdni sladkor, da lahko pokipi. Če vrenje preje poneha, se to ne zgodi in sladkor ostane v vinu. Taka vina so zelo izpostavljena pokvari, postanejo rada vlačljiva (volna), se nočejo čistiti itd.

Če sladimo črnino, ki kipi več dni na tropu, potresemo sladkorno sipo kar na trop, kajti med vrenjem se trop meša in sladkor v moštu raztopi in povre. Če sladimo belo vino, ki ne kipi nič ali le nekaj ur na tropu, dodamo sladkor šele v sod, poprej ga pa seveda v moštu raztopimo.

Slajenje mošta je dovoljeno, ako se zato zaprosi polit. oblast, kar bo izposlovala vsled sklepa zadnje seje glavnega odbora, Kmetijska družba za Slovenijo.* Vina iz oslajenega mošta se lahko prodajajo, le ime pristno vino jim ne pristaja, temveč samo ime slajeno vino.

Jako priporočljivo je, da se v tem slučaju poslužujemo tudi še čistih, krepkih drožij, ki jih dobimo lahko iz kmetijskih kontrolnih stanic in ki si jih poprej po navodilu, ki ga tam dobimo, razmnožimo. S tem imamo zagotovilo, da bo moštu pridejani sladkor bolj gladko in popolno pokipel.

B. Skalicky, Grm - Novomesto.

O zložbi ali komasaciji kmetijskih zemljišč.

Mislim, da se je domalega že vsak kmetovalec moral čisto mučiti, da najde na zemljiški mapi vsa svoja zemljišča. Mnogokrat mu mora še pomagati bolj izvežbani sosed in včasih celo zemljemerec. Vzrok temu je strašna **razkosanost kmečke zemlje**, ki jo neprijetno občuti naš kmetovalec v vseh položajih njenega obdelovanja. Spomladi sam ne ve, katero izmed številnih po vsej občini raztresenih parcel bi najpreje izoral, na to je treba še gnoja napeljati, ono, na katero more le preko sosedove njive, bo moral pred vsemi drugimi obsejati, ker mu pozneje sosed ne dovoli prehoda in prevoza. Jeseni zopet ne more vsemu kaj. Premalo ima vprežne živine in vozov, da bi mogel od povsod hitro in pravočasno speljati pridelke domov. Ena njiva mu je dala 2 in pol voza pridelka, druga od prve celo uro oddaljena pa 1 in pol voza istega pridelka, tako da mora opraviti 5 voženj, dočim bi zadostovale 4 vožnje, če bi bile obe njivi v enem kosu. Isto je pri oranju. Njivo, veliko en oral, izorješ lahko v enem dnevu, za tri raztresene parcele po $\frac{1}{2}$ orala pa potrebuješ poldrugi dan, ker prvi dan opraviš sicer na dveh to delo, a ti ne dostaja časa

še za tretjo, akoravno moraš predčasno domov. **Kolika potrata dragocenega časa**, pa tudi **kolika potrata rodovitne zemlje**, kajti vsaka teh številnih parcel ima svoje dovozne poti, svojo mejo in mejne brazde, ki ostanejo neobdelane in neplodne. In še ne veš povsod točno za svoje meje, ker ni mogoče postaviti ob dolgih in vijugastih mejah na vseh točkah vidnih mejnikov. Posledica so **mejni spori** in pravde, prepir in sovraštvo. Brezštevilna poljska **pota** so zanemarjena, da se ti kvari orodje in živina. **Odvajalnih jarkov** sploh ni ali pa so nepravilno položeni, ker jih dela vsak po svoji glavi, namesto da bi bili prirejeni po enotnem načrtu. Večinoma so pa čisto opuščeni, ker si sosedje med seboj nasprotujejo; dočim hoče le-ta, da bi redno čistil jarek, mu sosed ne dovoli odtoka preko svojega sveta. Na **uporabo strojev** z ozirom na majhno ploskev posameznih parcel niti misliti ni. Tudi **gnojenje z umetnimi gnojili** in pa **boj proti živalskim in rastlinskim škodljivcem** sta otežkočena, če ne celo onemogočena.

Vse te nedostatke je mogoče odpraviti z zložbo ali komasacijo.

Kaj je zložba ali komasacija? Zložba obstoja v tem, da se kmetijska zemljišča vse občine ali pa tudi samo po naravnih mejah vase zaključeni del istih zložijo, t. j. da se jih smatra za eno celoto brez ozira na dosedanje lastnike ter da se na to po zakonitih predpisih nanovo porazdelijo, tako da dobi vsak posamezni posestnik namesto brezštevilnih parcel le nekaj primerno velikih in lahko dostopnih kosov. Pri tem se nanovo uredijo pota in jarki. Vsak posestnik mora dobiti zopet taka zemljišča, da lahko prideluje na njih vse tiste pridelke, ki jih je prideloval preje po svojih raznih parcelah, t. j. ravno toliko žitaric, okopavin, krme itd. Zloženi kosi morajo imeti isto vrednost kakor parcele pred zložbo in srednjo oddaljenost od doma. Izvzeti od zložbe so vrtovi, sadovnjaki, vinogradi, stavbišča in obzidana zemljišča, nasadi hmelja, ki obstoje več nego tri leta in so večja od pol hektarja, dalje jame za gramoz, pesek ali ilovico ter skladišča (n. pr. lesa).

Taka zemljišča se smejo privzeti v zložbo le z izrecno privolitvijo lastnika. Navadno dobi vsak posestnik čim največ svojih starih zemljišč ali vsaj dele istih nazaj. Sploh se pri zasnovi zložbenega načrta po možnosti upoštevajo želje posameznih udeležencev. Povodoma zložbe je najlažje izvesti obsežnejša melioracijska dela, kakor n. pr. osuševalne in namakalne naprave, za kar dobivajo udeleženci tudi državne podpore.

Za izvrševanje zložb ali komasacij so postavljena posebna **„agrarna oblastva“**: v prvi stopnji **oblastna komisarija za agrarne operacije** v Ljubljani in v Mariboru, a v drugi stopnji **Pokrajinska komisija za agrarne operacije v Sloveniji** v Ljubljani. Vsak oblastni agrarni komisar ima prideljen **agrarno-tehnični oddelek**, obstoječ iz kmetijskih strokovnjakov in agrarnih zemljemercev, ki izvršuje vsa tehnična in strokovna dela. Komisija za a. o. pa obstoja iz velikega župana kot predsednika, posebnega referenta in 4 članov višjega deželnega sodišča ter kmetijskih, gozdarskih in zemljemerskih strokovnih svetovalcev.

* Je že dovoljeno (glej zadaj „Gospodarske stvari“).

Mlekarska razstava v Ljubljani.

Lično prirejena mlekarska razstava na pokrajinski razstavi, ki se je vršila od 4. do 13. septembra, je napravila prav ugoden vtis. Udeležilo se je te razstave 21 sirarn s sirom ementalnega tipa, 3 sirarne s trapistovskim sirom in 12 maslarn.

Presojevalna komisija, obstoječa iz ge. Pibernikove, gg. Šarabona, Jelačina st. in Verbiča kot trgovskih tvrdk v Ljubljani ter državnega mlekarskega instruktora g. Pevca, je ocenila trgovsko vrednost razstavljenih izdelkov ter dodelila odlikovanja.

V skupini **ementalskih** sirov je pripadla srebrna kolajna kmetijski gospodarski zadrugi v Bohinjski Bistrici za hleb 14 mesecev starega sira; pri letos izdelanem blagu pa so dosegle bronasto kolajno mlekarski zadrugi v Ratečah in na Vrhniki ter Združene mlekarne dd. v Ljubljani, priznanja pa (diplome) Kmetijska gospodarska zadruga v Bohinjski Bistrici, mlekarske zadruge v Ribnem pri Bledu, v Bohinjski Česnjici, v Bohinjskem Polju, v Bohinjski Stari Fužini, v Hrašah pri Lescah, v Bohinjskih Bitnjah in v Horjulu. Za vzor je služil kos originalnega ementalnega sira, ki ga je prinesel v to svrhu s seboj g. Verbič.

V skupini **trapistovskih** sirov se ni priznalo nobeno odlikovanje; razstavljeni vzorci se kakovostno niso mogli primerjati z izvirnim sirom iz samostana trapistov v Mariji Zvezdi pri Banjaluki, ki ga je prinesel en hlebček za vzorec istotako g. Verbič. Okus je sicer ugajal, toda nezadovoljiva sta bila luknjičanje (očesnatost) in mehkoča testa.

Pri **presnem maslu** so se priznale: srebrna kolajna mlekarji F. Šefmana v Radohovi vasi in Mlekarski zadrugi na Rovih; bronasta kolajna mlekarji graščine Novi Klošter v Savinjski dolini, mlekarji F. Pončiča v Tešanovcih, mlekarskim zadrugam na Vrhniki, v Radomlju, v Št. Lovrencu na Dolenjskem ter Združenim mlekarjam d. d., priznanja pa Kmetijski gospodarski zadrugi v Bohinjski Bistrici za bohinski maslo. Mlekarski zadrugi v Kostanjevici za mlekarsko maslo in Mlekarski zadrugi na Vrhniki za siratino maslo.

Pri presojanju sira sta se navrtala po dva hleba. Izjemoma tudi trije hlebi ter se je dobila na ta način primerno zanesljiva podlaga za ocenitev; dosežene točke v številkah znašajo zato povprečnost od 10, odnosno 15 samostojnih okusov, od teh 8, odnosno 12 od naših starih trgovskih praktikov — torej za sirarje, odnosno mlekarske tehnike vsega uvaževanja vredna ocena. Od vseh 25 točk za ementalni sir je bilo potrebno doseči najmanj 24 točk za zlato kolajno, najmanj 20 točk za srebrno kolajno, najmanj 18 točk za bronasto kolajno in najmanj 14 točk za priznanja, pri maslu pa od vseh 20 točk najmanj 19 za zlato, 16 za srebrno, 12 točk za bronasto kolajno ter 10 točk za priznanje.

V strojnem delu mlekarske razstave so postavile Združene mlekarne d. d. v Ljubljani kompletno montirano parno mlekarino z vsemi pritliklinami, ki jih zahteva moderni mlekarski obrat; zastopnik d. d. Alfa Separator, tvrdka F. Krištof v Ljubljani, pa zbirko za majhne ročne mlekarne potrebnih strojev in potrebščin. Skupna slika tega nudi zelo okusno lice in je zanimiva prav posebno za one, ki še nikdar niso videli od znotraj ali proučili večjih obratov moderne mlekarske industrije.

Da je mlekarska razstava zunanje tako lično uspela, gre zaslugi razen velesejmski upravi pred vsem Združenim mlekarjam d. d. v Ljubljani, odnosno njihovu ravnatelju g. Ohsrnelu.

Vinska razstava v Ljubljani.

V kmetijskem paviljonu pokrajinske razstave v Ljubljani je bila prirejena tudi razstava vin. Že zunaj lepa slika s celo baterijo lično opremljenih steklenic, je napravila na vsakega obiskovalca dober vtis. Zastopana so bila vina od dolenskega cvička do najfinejših belih vrst, kakor traminec, silvanec, burgundec, (šipon), rizling, muškatelec, murski biser, hercegovaščak i. dr. iz najznamenitejših vinskih goric ljubljanske in mariborske oblasti. Izredno fini in močni so bili traminci, rulandci ter nekateri rizlingi.

Razstavljalci: državni vinarski šoli v Mariboru in na Grmu, Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju, Štajerska hranilnica Podlehnik, Clotar Bouvier v Gornji Radgoni, graščina Ulm - Klevež, graščina Brežice, graščina Barbo - Rakovnik, Vinko Bon v Krškem, A. Sušnik v Novem mestu, J. R. Pfrimer v Mariboru so lahko ponosni na svoje blago, osobito oni, ki so razpolagali s starimi vini. Vina so se točila v kozarcih po 3, 4 in 5 dinarjev kozarec, pa tudi v ceilih steklenicah.

Tvrdka Clotar Bouvier iz Gornje Radgone je razstavila poleg večje kolekcije svojih najboljših pridelkov še šampanjec, ki se je istotako točil po kozarcih.

Ocenjevalna komisija, obstoječa iz gg. kmet. svetnika Trampuža, viš. kletarskega nadzornika Gombača in strokovnjakov Kafola, Kureta, Levaniča in predsednika gostilniške zveze Kavčiča, ki je vsa razstavljena vina ocenila, je priznala I. odlikovanje tvrdki Clotar Bouvier v Gornji Radgoni, Štajerski hranilnici v Podlehniku ter državnim mariborskim vinarskim šolam, II. odlikovanje Celjski vinarski zadrugi, državni kmetijski šoli na Grmu, tvrdki J. R. Pfrimerju v Mariboru ter klevčevski in brežiški oraščini, III. odlikovanje pa rakovniški graščini, Bonu v Krškem in A. Sušniku v Ljubljani.

Vsa ureditev in vodstvo vinarske razstave je bila v rokah viš. klet. nadzornika Fr. Gombača.

Okrajna sadna razstava v Ptuj.

Od 2. do 4. oktobra se bo vršila v gornji dvorani Narodnega doma v Ptuj pod protektoratom velikega župana mariborske oblasti okrajna sadna razstava. Razstavljeno bo sadje vseh najboljših in najlepših vrst in bo ob priliki razstave otvorjena tudi posredovalnica za nakup in prodajo sadja. Zlasti glede na to opozarjamo tudi sadjarje, da naj svojega sadja ne prodajajo sedaj raznim prekupcem, temveč raje počakajo na sadno razstavo. Kupci iz Nizozemske so že prišli in bodo stopili v stike s tvrdkami, ki se bavijo z nakupom in prodajo sadja, da sklenejo pogodbe za večjo množino. Govori se o 25 vagonih izbranega sadja. Ako se posreči trgovina z Nizozemsko, bi pridobili s tem nov izdaten sadni trg. Potrebno je zato, da posvetimo temu vprašanju vso pozornost in da nudimo kupcem prvovrstno blago, ki ga je letos precej na razpolago. Prejšnja leta se je izvozilo do tisoč vagonov sadja. Tudi letos je sadna letina precej obilna. Čeprav sadje večinoma ni lepo, vendar pa ga bo kljub temu mogoče izvoziti še par sto vagonov. Do sedaj je bilo odposlanih v inozemstvo okoli 200 vagonov, vsak dan pa se naklada še po pet vagonov. Ker je v ptujem okraju mnogo dobrega in lepega sadja vsako leto, v sadni letini pa naravnost ogromne množine, je nujno potrebno, da si preskrbi tamkajšnje prebivalstvo za svoj sadni pridelek odjemalce, ker bo to polagoma glavni vir dohodkov, celo večji, kakor pri vinogradništvu.

Ljubitelji sadja vabimo, da sadno razstavo sigurno посетijo, posebno ker bo vožnja po železnici polovična,

Poučni izlet malonedeljskih kmetov.

Kakor vsi stanovi, tako stoji tudi naš kmetijski stan na pragu preosnove — živi dobo vsestranskega napredka. Zato mora tudi vsak kmet, ki hoče ostati na površju, skrbeti za svojo obširnejšo naobrazbo, treba je stvarnega pouka od ljudske šole naprej do groba. Pouk človeštva pa se vrši na najrazličnejše načine. Omenim le z ozirom na naš izlet, da spadajo poučni izleti pametnih kmetovalcev tudi med izborna izobraževalna sredstva. To, kar človek vidi ter sliši, je največ vredno. O tem so se prepričali tudi že mnogi naši kmetje.

Ponosen sem, da je naša malonedeljska kmet. podružnica (predsednik Lovro Spindler) organizirala dne 22. in 23. avgusta svoj prvi večji kmetijski poučni izlet v Maribor.

Izleta se je udeležilo 30 kmetov in kmetic od Male Nedelje in nekaj drugih interesentov. Država je dovolila polovično vožnjo po železnicah. Strokovnjaki vinarske šole pa so nas vodili in nam razjasnjevali vse pomembno in važno, kar se je dalo videti.

V nedeljo takoj po skupnem prihodu v Maribor smo si ogledali mlekarino Bernhard, po obedu smo se podali na Tezno, kjer je bil ogled tovarne „Kovina“ in veldrevesnice „Džamonija“. Za tem je bil ogled posestva vinarske šole na Pristavi ter ogled državne poskusne in kontrolne postaje. Sledil je ogled podjetja „Vrt“ Džamonije v Mariboru in koj na to ogled glavnih objektov vinarske šole s poučnimi razpravami posameznih strokovnjakov na licu mesta, katerim so udeleženci pazno sledili.

Uprava vinarske šole je dala udeležencem blagohotno šolski zavod za skupno prenočišče; tukaj so udeleženci občudovali red in snago, ki so jo našli v zavodu.

V ponedeljek smo se odpeljali s prvim vlakom v Fale, kjer smo si ogledali pod tamkajšnjim vodstvom velezanimivo električno centralo. Iz Fale smo se podali peš ob desnem bregu Drave v Ruše in si ogledali tvornico za izdelovanje vžigalic in tvornico za karbid in apneni dušik. Popoldne je bil končno v Mariboru še ogled skladišča Kmet. družbe in tovarne poljedelskih strojev „Ježek“.

Da se nam je izvedba tega za naše kmete prekrasnega in koristnega izleta tako sijajno uresničila, zato se v imenu vseh udeležencev in kmet. podružnice v Mali Nedelji zahvalim pred vsem ravnatelju vinarske šole g. Žmavcu v Mariboru! Še pred našim prihodom je ukrenil vse potrebno, da je bil sleherni udeleženec nad pričakovanje z uspehom zadovoljen! Naša zahvala za gre tudi vestnim strokovnjakom vinarske šole, ki so nas vodili, kakor tudi vsem tvežkam in podjetjem, ki so nam odprli vrata k svojim obratom! Inž. Ferdo Lupša.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na kmetijsko - gospodarska vprašanja odgovarja družba le svojim udom, ki so se podpisali s polnim imenom. Kdor želi pismenega odgovora, mora priložiti pismu 3 Din (v znamkah) za stroške.

Vprašanje 72. Rad bi naročil neko vrsto rumenih češpelj, ki jim pravijo na Gorenjskem „špenglini“. Sad je podolgovat in meso se loči od koščic. Kje se dobe rumene češplje „špenglini“? (M. G. v M.)

Odgovor: Rumene češplje „špenglini“ se nemški imenuje „Spilling“. Na Gorenjskem, predvsem v Kranjski gori, je posebno razvita vrsta, ki se imenuje nemški „Katalonischer Spilling“. Tam jih imenujejo tudi slive, kar pa ni pravilno, ker se ločijo od koščic. Spadajo torej med češplje. Ta vrsta češpelj nima posebne trgovske vrednosti in služi večinoma za domačo porabo, in sicer kot sveže sadje. V drevesnicah se

navadno ne gojijo, ampak se razmnožujejo v kraju z mladimi izrastki, ali pa tudi s koščicami. Posebno vrsto „špenglinov“ bi bilo mogoče dobiti v drevesnici bratov Klenert v Gradcu v Avstriji. L.

Vprašanje 73. Rad bi gnojil ozimino, vinograd in travnike z mešanim umetnim gnojilom, pa ne vem, kako naj z njim ravnam. Prosim toraj za pojasnilo: **Kako gnojim z mešanim umetnim gnojilom?** (Fr. Z. v Lj.)

Odgovor: Mešano umetno gnojilo, o katerem je bilo govora v 16. številu letošnjega „Kmetovalca“, na strani 130, vsebuje vsa tri rastlinska hranila: Dušik, kalij in fosfor. Na njivah ga pred oranjem raztrosimo in nato zaorjemo; v vinogradih ga raztrosimo pred zimsko ali spomladno kopjo povprek po vinogradu in ga nato pokopljemo; travnike je najboljšje z njim pognojiti v jeseni pred dežjem ali snegom in pognojeno ploskev po možnosti pobranati. Jesensko gnojenje je boljše, ker se tekom zime umetno gnojilo v zemlji razkroji in tako pripravi, da ga spomladi korenine ob začetku rasti lahko takoj vsrkajo. Na 1 oral njive določene za ozimino vzamemo približno 200 kg mešanega umetnega gnojila; na en oral vinograda ga potrebujemo približno 250 kg in na isto površino travnika pa okrog 150 kg. Cena mu je 170 Din za 100 kg in ga dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani, oziroma v njenem skladišču v Mariboru, Meljska cesta 12. Priporočati bi bilo, da kmetovalci že sedaj v jeseni preskušajo to novo vrsto umetnih gnojil, da se čimprej prepričajo o njegovi učinkovitosti. L.

IZ DELOVANJA PODRUŽNIC.

Kmetijska podružnica Mokronog je zborovala 4. julija. Od 302 članov je bilo 91 navzočih. Načelnik Zupančič je poročal o nakupu strojev, o stanju drevesnice in trtnice. Računski zaključek izkazuje 53.000 Din premoženja in prirastka za 5612 Din. Za delegate so bili izvoljeni: Fr. Zupančič, Andrej Prah, Ig. Jurglič, Fr. Majan, Aleks. Majcen, Ig. Štamcar, Karl Zaplatar in Fr. Klemenčič. Slednjič se je sklepalo o predlogih za izpremembo družbenih pravil, o nakupu in razdelitvi najpotrebnejših kmetijskih strojev za podružnični okoliš.

Kmetijska podružnica Trojana je zborovala 4. julija. Od 25 članov je bilo 21 navzočih. Načelnik obžaluje premalo zanimanje za podružnično delovanje. Računski zaključek izkazuje 146.50 Din dohodkov, 41.25 Din stroškov in preostanka 105.25 Din. V odbor so bili izvoljeni: Štefan Brvar načelnikom, za odbornike pa: Gotard Brvar, Fr. Ocvirk, Metod Novak in Fr. Pfajfar. Delegatom je bil izvoljen Štef. Brvar. Po predlogu o pridobitvi semenske ajde je predaval Krištof o mlekarstvu. Izvolil se je slednjič pripravljalni odbor za ustanovitev mlekarske zadruge.

Kmetijska podružnica v Velenju je zborovala 29. junija. Od 104 udov je bilo 25 navzočih. Iz poročila o delovanju je povzeti, da je podružnica kupila Heidov trijer, travniško brano in semenski krompir „alma“. Računski zaključek izkazuje 3765 Din dohodkov in 1815 Din stroškov in preostanka 1950 Din. Za delegate so bili izvoljeni Sim. Blatnik, Balt. Brglez in Karl Šilih. Pri slučajnostih so se uredile pristojbine za rabo trijerja in travniške brane in sklenilo se je potrebno glede samopomoči pri zavarovanju živine. Dosedanje ime podružnice Šalek se ima izpremeniti v Velenje.

Kmetijska podružnica Studenice je zborovala 27. junija. Od 93 udov je bilo 23. navzočih. Odbor je imel 4 seje in priznava potrebo bolj pogostih sestankov in obilnejše udeležbe. Računski zaključek izkazuje 1453 Din prebitka. Za delegata sta bila izvoljena Tom. Erker in Ant. Peharc. Pri slučajnostih se je potrebno ukrenilo glede zatiranja voluharja in grozdnega molja, glede nabave semenske ajde, nakupa umetnih gnojil in cenene živinske soli.

Kmetijska podružnica Zavrč pri Ptuj je zborovala 4. julija. Od 38 udov je bilo 9 navzočih. Iz poročila je povzeti, da je podružnica nabavila pri družbi potrebno galico (5400 kg) in žveplo (600 kg), razen tega pa tudi 2 vagona apna. Delegatom je bil izvoljen dekan Ant. Podvinski.

Kmetijska podružnica Braslovče je zborovala 11. julija. Od 90 udov je bilo 27 navzočih. Podružnica je naročila skupno 4 vagona umetnih gnojil. Računski zaključek izkazuje čiste gotovine 3201 Din. V odbor so bili izvoljeni: Mart. Kralj za načelnika, Fr. Rojnik, Fr. Šporn, Vinc. Zagoričnik in Jak. Baš za odbornike. Za delegata sta bila izvoljena Mart. Kralj in Fr. Bošnjak. Sklenilo se je končno prositi za gospodinjski tečaj.

Kmetijska podružnica Ponikva ob j. žel. je zborovala 18. julija. Od 30 udov je bilo navzočih 7. Iz poročila je povzeti, da je podružnica nabavljala različne gospodarske potrebščine in da je prejela tudi podporo za nakup kmetijskih strojev. Računski zaključek izkazuje 13.351 Din dohodkov in 12.166 Din stroškov, prebitka tedaj 1180 Din. V odbor so bili izvoljeni: Ant. Kociper načelnikom in za odbornike F. Žličar, Iv. Mlakar, Štef. Gobec, Mih. Ferlež in Jak. Spolenak. Za delegata je bil izvoljen Fr. Žličar. Pri slučajnostih se je sklenilo prirediti izlet na Kmetijsko šolo v Št. Jurij in prodati zaradi nerodovitosti podružnično zemljišče. Sledilo je predavanje g. Petrička o hmeljarstvu.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Iz vinarske šole v Mariboru. V prvi razred srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru se je sprejelo 33 učencev iz vseh pokrajin naše države. Novo šolsko leto na tej šoli začne 1. oktobra. Odslej bosta na tem kmetijskem zavodu samo dva tipa kmetijskih šol: **Srednja vinarska in sadjarska šola**, ki ima — všteti praktični letnik za specializovanje — štiri letnike (brez internata), in pa **Specialna** (tako se odslej imenuje „enoletna“) **vinarska in sadjarska šola** (z internatom). Začetek novega šolskega leta na „enoletni“ se še ni mogel določiti, ker do danes (22. IX.) še niso prispeli predlogi velikih županstev v Ljubljani in Mariboru za sprejem po srezkih komisijah izbranih kmetijskih mladeničev. Prosilci bodo o tem obveščeni pismeno. Prvi absolventi „enoletne“, ki je bila po lanski dalekosežni reorganizaciji ustanovljena kot nadomestilo za bivšo (dvoletno) vinarsko in sadjarsko šolo, odidejo iz zavoda 28. septembra, dočim so zadnji absolventi „dvoletne“ odšli na svoje domove že 31. julija (skupno približno 50 absolventov). Tekom septembra se vršita dva učna tečaja (prvi 4 dni, drugi 1 dan) za **konserviranje sadja in povrtnine** s posebnim ozirom na napravljane brezalkoholne pijače. Dne 18. in 19. septembra se je vršila v zavodu velepomembna skupščina Društva kmetijskih strokovnjakov za Ljubljansko in Mariborsko oblast, ki je bila častno obiskana. Nastavniški svet (profesorski zbor) zavoda je v svoji redni seji dne 20. septembra ponovno sklenil, da se stranke sprejemajo do nadaljnjega ob delavnikih izključno samo točno od 12. pa do pol 13. ure; kajti naval strank je včasih tako velik, da trpi radi tega celokupni šolsko-gospodarski obrat. Priporočila pa se prav priden obisk vseh strokovnih prireditev zavoda. Tudi skupni obiski zanimancev, **pravočasno prijavljeni in dovoljeni**, so dobrodošli. Zavod si urejuje nov enološki laboratorij, novo sodarno i. dr.; vse potrebno opremo za to mu je dodelilo ministrstvo kmetijstva iz reparacij. Tako bo mogel i v tem pogledu bolje služiti svojemu namenu. Na zavodu, ki ima tudi obsežno kmetijsko gospodarstvo z intenzivnimi kulturami in nad 20 raznih stavb, deluje 1 direktor s še 8 rednimi nastavniki (profesorji), 14 honorarnih nastavnikov, 4 demonstratorji, 1 računovodja, 1 pisarniška moč, 7 služiteljev, 1 gospodinja kuharica ter večje število stal-

nih poslov in delavcev. V šolskem letu 1926/27 bo vseh gojencev nad 100 in nekoliko strokovnih praktikantov.

Direktor Andrej Žmavc.

GOSPODARSKE STVARI.

Zboljšanje vinskega pridelka. Vsled hladnega in deževnega poletja, deloma pa tudi vsled toče in peronospore je letos vinska trta v razvoju zaostala. Lepi jesenski dnevi pospešujejo zorenje grozdja, toda z ozirom na kratko dobo, ki nas loči od tega, je le malo upanja na kvalitativno dobro trgatve. Enake razmere vladajo v celi mariborski in ljubljanski oblasti. Da se omogoči vinogradnikom zboljšanje za potrošnjo in trgovino manjšposobnega letošnjega vinskega pridelka in s tem v zvezi dosega boljših cen za vinski mošt in vino, je dovoljeno vinogradnikom na temelju § 5 zakona o prometu z vinom, vinskim moštom in brozgo z dne 12. 4. 1907, drž. zak. št. 210, obče zboljšanje vinskega mošta z zmerno uporabo sladkorja. Sladkati se sme v smislu čl. II min. odredbe z dne 18. 3. 1914, št. 12.264 le vinski mošt od začetka trgatve do 15. novembra 1926 v kraju pridelovanja oziroma v njega neposredni bližini. Za zboljšanje vinskega mošta se sme uporabiti samo čisti konzumni sladkor v kristalih ali kockah raztopljen v moštu samem, ne pa v vodi. Uporaba vsakega drugega sladkorja je v smislu zakona zabranjena. Sladkorja se sme dodati moštu le toliko, da se doseže koncentracija mošta srednjih vinskih let. Sladkajo naj se torej le mošti navadnega namiznega vina izpod 14% sladkorja in mošti boljših kvaliteten vin izpod 17% sladkorja. Največ se sme dodati do 4 kg sladkorja na 100 l mošta. Vsled splošne dovolitve zboljšanja vinskega mošta vinogradnikom, odpadejo tozadevne prošnje za dovoljenje sladkanja in naznanila o izvršenem sladkanju. — Ako nameravajo zboljšati mošt vinski trgovci, morajo imeti za to dovoljenje v smislu vinskega zakona od pristojne oblasti in jim je postopati v smislu odredbe z dne 18. 3. 1914, št. 12.264. Vina samorodnih trt (šmarnice itd.) ni smatrati kot vina v smislu vinskega zakona, zato je rezanje mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in zboljšanja takih mešanic v smislu tega razglašeno strogo zabranjeno. — Proti kršiteljem te zabrane se bo postopalo po zakonu.

Letošnja trgatve. Vinogradnikom se priporoča, da z letošnjo trgatvijo, če bo vreme to dopuščalo, odlagajo do konca oktobra, nikakor pa naj ne trgajo pred 15. oktobrom. Gnilo grozdje naj se podbira poprej, z zdravim grozdem naj se čaka in izrabi jesensko solnce. En dan lepega vremena zboljša vinski pridelok za ¼% in več, ako je trta zdrava. Na ta način je mogoče znižati potrebo sladkanja mošta na najmanjšo mero, ali pa v slučaju trajno lepega vremena sladkanje sploh ne bo potrebno. Važna je prepoved rezanja mošta šmarnice itd. z vinskim moštom in sladkanje takih mešanic. Ta prepoved je bila potrebna, ker se je ugotovilo, da gre mnogo vina samorodnih trt tem potom kot pristno vino v konzum. Vinogradnikom kakor tudi vinskih trgovcem se v interesu dviga vinskega konzuma, vinske trgovine in izvoza naših vin v inozemstvo toplo priporoča, da vse to upoštevajo in da se po tem ravna.

V sadni razstavi v Ptuj, ki se vrši od dne 2. do vključno 4. oktobra v Društvenem domu, bo razstavljeno sadje, zapakovano po ameriškem, holandskem in Hincejevem načinu. Razstavljeno sadje bo vseh vrst, ki se nahajajo v ptujskem srezu in teh je nad sto, v glavnem pa so sorte: Baumannova reneta, kanadka, lepi boskop, damazonka in štajerski moščancelj. Poleg sadja bo razstavljeno vse v sadjarstvu spadajoče orodje ter tudi sadni mlini. Na razstavi se bo nahajalo grozdje, sadni izdelki: vkuhan in sušeno sadje, sadjevec, iz sadja napravljen šampanjec ter druge brezalkoholne pijače. Ob priliki sadne razstave priredi Brezalkoholna zadruga tečaj za brezalkoholno

gospodarsko uporabo sadja in grozdja. Prijave za ta tečaj sprejema odbor razstave. Na razstavi bo posredovalnica za nakup in prodajo sadja, ki ga imajo sadjarji ali na drevesih ali že spravljene v sadnih shrambah. Tudi na razstavi sami se nahajajoče sadje bo prodano po licitaciji. V ptujskem okraju je dobiti zelo mnogo sadja vseh vrst in v velikih množinah, na kar opozarjamo sadne trgovce, ki se naj te razstave sigurno udeležijo. Vsak posetnik razstave ima po železnici polovično vožnjo.

Pretežna večina hmelja v Savinjski dolini prodana. (Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu z dne 23. t. m.) Zaradi živahne kupčije na tukajšnjem trgu so že 3 četrtine do 4 petine letošnjega pridelka prešle v drugo roko, in sicer srednjerani hmelj (golding) po cenah do 120 Din, pozni hmelj pa do 78 Din za 1 kg. Tudi se je povpraševalo po pridelku iz leta 1924. in 1925., in sicer se je plačevalo za prvega do 50, za drugega do 75 Din za 1 kg.

KMETIJSKE NOVICE.

Razstava bohinske živine v Srednjivasi in slovesna otvoritev nove sirarne. V nedeljo dne 17. oktobra t. l. priredijo ob 2. popoldne kmetijske podružnice bohinske razstavo goveje živine v zvezi s premovanjem bikov, krav in telic. Ob 3. popoldne pa se vrši po mlekarški zadrugi slovesna otvoritev nove zgrajene sirarne v Srednjivasi. Vabimo vso zavedno bohinsko dolino, da se udeleži te važne prireditve, ki naj postane nov mejnik v razvoju in napredku naše živinoreje in našega sirsarstva.

Sejm za plemensko perutnino. Društvo za varstvo in rejo živali v Mariboru priredi v soboto in nedeljo dne 9. in 10. oktobra t. l. zraven gostilniškega vrta g. Birtiča v Mariboru ob brodu, razstavo v obliki sejma za plemensko perutnino (peteline in kokoši štajersko-zagorskega plemena), ob kateri priliki bo mogoče ogledati si zbirko sulmdolk, prav lepih domačih rac, gosi in puranov. Ministrstvo je naproseno, da dovoli polovično vožnjo po železnici za vnanje obiskovalce prireditve. V nedeljo, dne 10. oktobra t. l. se vrši nad razstavnem prostoru ob 10. uri dopoldne podučno predavanje o perutninarstvu.

Jesenski tečaji se bodo vršili od 11. do 14. oktobra 1926 v državnih trtnih nasadih oziroma drevesnicah: 1. v **Pekrah**, pošta Limbuš pri Mariboru, 2. v **Kapeli**, pošta Slatina Radenci in 3. v **Ptuju**; v Pekrah in kapeli za vinarstvo in sadjarstvo, v Ptuj pa samo za sadjarstvo. Delovni program za tečaje je ta-le: a) pripravljanje in čiščenje posode za trgatve; b) mletje sladkorja in kisline v moštu; c) o trgatvi, pecljanju in maščenju grozdja; d) o zboljšanju vinskega mošta v slabih vinskih letinah v mejah zakona; e) o pogojih pravilnega vrenja; f) o napravi belega in črnega vina in uporabi žveplovega dvokisa ob pripravljanju vina, uporaba metabisulfitov in dr.; g) o pretakanju, umetnem čiščenju in filtriranju (precejanju) vina; h) o pogojih, ki jih morata izpolnjevati kurilnica in dobra klet; i) o važnejših boleznih vina: cik, vinski kan, vlečljivost, zavrelca in dr., njih odvratanje in zdravljenje; j) konzerviranje svežega grozdja in sadja; k) sušenje sadja in grozdja; l) konzerviranje mošta (vino brez alkohola); m) ravnanje s kletnimi pripravami in njih pravilno čuvanje in n) o kuhanju žganja iz tropin. — Vsak udeleženec tečaja dobi prosto prenočišče in dnevno 10.— Din kot prispevek za prehrano. Razen tega dobe ob koncu tečaja odlični tečajniki nagrade obstoječe v orodju. Tečaji so namenjeni v prvi vrsti kmetiskim in viničarskim mladeničem, pa tudi drugim, ki se hočejo udeležiti tečajev na lastne stroške. Kdor se želi katerega navedenih tečajev udeležiti, se mora čimprej, najpozneje pa do 4. oktobra 1926 ustmeno ali pismeno prijaviti pri upravniku trtnega nasada ali

drevesnice, kjer želi tečaj obiskovati. Prijave za udeležbo sprejemajo tudi sreski kmetijski referenti in vinarški in sadjarski nadzornik v Mariboru. — V Mariboru, dne 16. septembra 1926. Veliki župan: **Dr. Pirkmajer, s. r.**

DRUŽBENE VESTI.

† Nadzornik Fran Črnagoj.

V zemljo je legel mož, ki je deloval dolga leta na polju naše stroke in ki si je stekel velike zasluge zlasti pri šolskem vrtnarstvu. Že kot mlad ljudski učitelj je posvetil svoje sile šolskemu sadjarstvu. V Šmartnem pod Šmarno goro je ustanovil prvo šolsko drevesnico, ki je krasno uspela, pozneje pa na Barju, kjer je deloval kot nadučitelj in vodja celih 30 let in kjer je dajal s svojim marnim delom in svojimi uspešnimi vrtnimi kulturami najlepši zgled vsej ondotni okolici. Nazadnje ko je stopil kot nadzornik za šolske vrtove l. 1924 v zasluženi pokoj, se je lotil z mladeniško vneto še velike trgovske drevesnice in vrta, kjer je pa po napornem delu podlegel težki zavratni bolezni. Ranihi Črnagoj je bil zelo vpoštevani tudi kot kmetijski govornik in predavatelj. V živem spominu so nam zadnja njegova predavanja v realnem poslopju v Ljubljani, kjer je govoril z vso njemu lastno vneto o obdelovanju in zboljšanju vrtno zemlje.

Pokojnik se je rodil l. 1865 v Črnivasi na Barju. Učiteljeval je od l. 1885 do l. 1924. Do zadnjega je bil glavni odbornik Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo. Od l. 1921 do koncem l. 1923 je bil tudi glavni odbornik naše družbe, kjer se je živahno udeleževal razprav in kjer je večkrat obveljala njegova beseda. Član družbe pa je bil od l. 1891. V zadnjem času se ga je lotila težka bolezen, kateri je podlegel dne 16. septembra t. l. Bodi vnetemu delavcu na polju kmetijske prosvete hvaležen in časten spomin! Preostalih pa naše sočutje!

Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo.

Osebnosti. Inž. Srečko Šabec, dosedaj adjunkt na državnem veleposestvu v Belju, je imenovan upravnikom novo osnovane specialne mlekarške šole v Škofjiloki. Mlekarški inštruktor **Anton Pevc** je imenovan na učiteljem te šole. Bivši strokovni učitelj šole na Grmu **Fran Malasek** je s 1. septembrom prevzel po srezkega kmetijskega referenta v Novem mestu, dosedanj referent **Franjo Kafol** pa je nastopil službo sadjarskega referenta pri kmetijskem oddelku v Ljubljani.

Skupščina Društva kmetijskih strokovnjakov. Dne 18. in 19. septembra se je vršila v vinarški šoli v Mariboru skupščina Društva kmetijskih strokovnjakov za ljubljansko in mariborsko oblast, ki je bila zelo častno obiskana. Poleg društvenih in stanovskih zadev so se temeljito obravnavala najbolj pereča vprašanja kmetijske stroke. Razpravam je prisostvoval tudi minister Pucej, ki je sam referiral o glavnih smernicah agrarne politike naše države in pojasnjeval skupščini premnoga vprašanja svojega kmetijskega resora iz pestrega dnevnega reda. V spremstvu g. ministra kmetijstva je bil načelnik Djurič, hkrati kot predsednik Udruženja srpskih agronomov v Beogradu, g. oblastni kmetijski referent inž. Zoričič kot zastopnik Društva gospodarskih in šumarskih činovnika v Osijeku. Skupščino pa je počastilo še mnogo drugih odličnjakov, predvsem veliki župan mariborske oblasti g. dr. Pirkmajer i. dr. Obširnejše poročilo prinesemo prihodnjik.

URADNE VESTI.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo, dne
9. septembra 1926.

Sejo je vodil predsednik g. Sanein, navzoči so bili
gg.: Ažman, Bajuk, Brenčič, Hočevnar, Hrastnik, Hribernik,
Jan, dr. Jančič, Košar, Meden, Pavlin, Remškar, Skalický,
Steblovnik, Supanič in Urek. Sejni zapisnik je vodil družbeni
tajnik inž. Lah.

Kmetijski oddelek mariborske oblasti je zastopal oblastni
kmetijski referent inž. Zidanšek. Svojo odsotnost je opravičil
odbornik g. Mencinger.

G. predsednik Sanein je otvoril ob 11 uri sejo, pozdravil
navzoče gospode, ugotovil sklepčnost in pozval tajnika,
da prečita zapisnik zadnje odborove seje od 1. julija t. l. Zapisnik
se je odobril.

Poročilo predsedništva. G. predsednik je poročal, da je
Kmetijska družba od zadnje odborove seje prejela znesek
50.000 Din kot podporo za upravne stroške. Ta denar bo
porabila predvsem za kritje primanjkljaja pri izdaji „Kmeto-
valca“. Tiskarna je namreč družbi zvišala tisk za družbeni
list, sklicevaje se na splošno zvišanje mezd tiskarniškega
osobja. — Kmetijska podružnica v Novem mestu je prejela
podporo 40.000 Din, ki jih bo uporabila za nakup koruze in raz-
delitev med kmetovalce, ki so trpeži po toči. — Monopolna
uprava je dovolila 25 vagonov živinske soli po znižani ceni
od 1.50 Din za kg na mestu solišča v Kreki. Od te množine
dobi Kmetijska družba 15 vagonov, ki jih bo delila podružni-
cam. Kmetijska razstava na ljubljanskem velesejmu, ki jo je
organizirala Kmetijska družba, vzbuja obče občudovanje. Za
njeno ureditev imata največ zaslug kmetijski svetnik Rohman
in družbeni tajnik Lah. Glavni odbor jima izreka zahvalo za
tò delo. — Živnoredski odsek je obravnaval vprašanje o upo-
rabi 100.000 Din, določenih od ministrstva za nabavo plemen-
njakov in sklenil, da se del te svote porabi za nakup dobrih
bikov v inozemstvu, večji del pa za nabavo domačih bikov.
Po raznih pojasnilih od strani g. predsednika in tajnika in pri-
pombah gg. odbornikov, se je poročilo predsednika odobrilo.

Tajniško poročilo. V zadnji dobi je dala družbi obilo po-
sila organizacija kmetijske razstave na ljubljanskem velesejmu,
ki se vrši od 4. do 13. septembra. — Družba je priredila par
sestankov podružničnih funkcionarjev v cerkniškem in loga-
škem okraju ter jih vspodbujala k živahnejšemu delovanju. Na-
čelstva podružnic morajo večkrat sklicevati sestanke udov in
jih pravočasno obvestiti glede nabave semenja, umetnih gnojil
in drugih potrebščin. — Družba je bila tudi udeležena na kme-
tijsko-obrtniški razstavi v Ormožu v dneh od 8. do 10. av-
gusta. — Generalna direkcija carin še dosedaj ni povrnila
družbi polovico preveč vplačane uvozne carine za 15 vagonov
modre galice v iznosu od 96.800 Din; to stvarna rešitev je šla
še na glavno kontrolo v Beograd. — Finančno ministrstvo
je končno vendarle ugodilo Kmetijski družbi in jo oprostilo
vplačanja taks za vloge na oblasti, za kar je že tolikokrat
prosila. Oproščene bodo kolekov pri svojih vlogah tudi tiste
podružnice, ki vložijo svoje prošnje potom Kmetijske družbe
na oblasti, kakor predpisujejo družbena pravila. — Po neka-
terih pojasnilih se je tajniško poročilo odobrilo.

Na to je glavni odbor sklenil, da naj družba že jeseni
oddaja drevesca iz svoje drevesnice in določi jesenske cene
za prvovrstno blago: za visokodebelnato drevje po 12.50 Din,
za pritlično pa po 20 Din za kos.

G. Steblovnik je nasvetoval, naj predsedništvo razmišlja
o možnosti, kako in odkod bi se dala dobiti sredstva za dode-
litev sadnih drevesc udom brezplačno ali po znižani ceni.
(Konec prih.)

VABILA

k občinim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.

2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dn
pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev
občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kme-
tijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po
katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni povprej razglašeni v
družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Laško, izredni občni zbor zaradi odhoda podružničnega
odbornika in delegata Dr. Fr. Jerine v nedeljo, 17. oktobra 1926.
po prvi sv. maši v nadžupnijski dvorani v Laškem.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 144, v M. 9):		
1 par dobrih konj	2 000 do 10 000	
Voli in krave (prigon v Lj. 114, v M. 646 glav):		
1 kg žive teže I.	7 50 do —	8 — do 8 50
1 „ „ II.	7 — do —	7 — do 7 50
1 „ „ III.	6 50 do —	4 — do 6 50
1 „ „ krave, klobasarice	3 — do 4 —	3 50 do 4 50
Teleta (prigon v Lj. 17, v M. 6 glav):		
1 kg žive teže	9 — do 10 50	10 — do —
Prasiči (prigon v Lj. 92, v M. 339 glav):		
1 komad 6—8 tednov stari	250 — do 300 —	25 — do 150
1 „ 3—4 mesece „	—	250 — do 300 —
1 „ 5—7 „ „	—	420 — do 450
1 „ 8—10 „ „	—	525 — do 550
1 „ enoletni „	—	1 000 — do 1 200
1 kg žive teže, debeli	—	9 25 do 10 —
1 „ mrtve teže, debeli	—	15 — do 17 —
Kože:		
1 komad konjske kože	—	75 — do 100 —
1 kg goveje kože	—	11 — do 13 —
1 „ telečje kože	—	15 — do 16 —
1 „ pračičje kože	—	5 — do 6 —
1 „ gornjega usnja	—	75 — do 120 —
1 „ podplatov	—	50 — do 65

	Ljubljana	Maribor
Perutnina:		
1 komad, piščanec	15 — do 25 —	15 — do 25 —
1 „ kokoš	25 — do 35 —	25 — do 30 —
Mleko, maslo, jajca, sir:		
1 liter mleka	— do 3 —	2 — do 3 —
1 „ smetane	— do 60 —	12 — do 14 —
1 kg čistinega masla	— do 60 —	55 — do 65 —
1 „ surovega masla	45 — do —	— do 40 —
1 „ bohinskega sira	— do —	— do —
1 „ sirčka	9 — do 10 —	3 — do 7 —
1 jajce	1 25 do 1 50	—75 d 1 50
Žito in drugo:		
1 q pšenice	310 — do 820 —	275 — do 300 —
1 „ rži	235 — do 260 —	175 — do 200 —
1 „ ječmena	225 — do 240 —	175 — do 225
1 „ ovsu	210 — do 250 —	200 do 225
1 „ prosa	— do —	250 — do 275 —
1 „ koruze (nove, sušene)	220 — do 230 —	250 — do 300 —
1 „ ajde	320 — do 350 —	250 do 300
1 „ fižola, ribničan	360 —	250 do 300
1 „ tižola, prepeličar	320 —	—
1 „ krompirja	125 — do 1 50	160 — do 200 —
Krma:		
1 q sladkega sena	100 — do —	80 — do 100 —
1 „ kislega sena	75 —	—
1 „ slame	— do 50 —	30 — do 40 —
Kurivo:		
1 m ³ trdih drv	150 — do —	140 — do 160 —
1 „ mehkih drv	75 — do —	105 — do 120

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

ima sledeče kmetijske knjige in gospodarska navodila
proti predplačilu naprodaj:

Splošno kmetijstvo.

	Din
F. Štupar, Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	5.—
B. Skalicky, Kmetijske razmere na Češkem (broš.)	10.—
I. Majdič, Nasveti za hišo in dom (vez.)	30.—
F. Pengov - Dr. Ratajec Poljudna kemija (broš.)	18.—
F. Povše, Umni kmetovalec II. III. snopič po	12.—
V. Rohrman, Poljedelstvo I. II. snopič po	15.—
Rohrman - Dular, Gospodarski nauki	15.—

Živinoreja in živinozdravstvo.

Steuert - Jamnik, Soseba Razumnika „Konjereja“	15.—
L. Tepina, Podkovstvo (broš.)	20.—
F. Dular, Domači živinozdravnik (vez.)	44.—
A. Slivnik, Perutninarstvo (vez.)	50.—
Dr. Vozska, Reja domačih zajcev (broš.)	10.—
F. Erjavec, Živali v podobah, II. zv. ptice (vez.)	26.—

Travništvo.

Weinzierl - Turk, O sestavljenju in setvi travnih mešanic (broš.)	15.—
Inž. Turk, Navodilo o gnojenju travnikov	5.—
Inž. Turk, Travništvo I. snopič po	8.—
Inž. Turk, Travništvo II. snopič po	13.—

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

M. Humek, Breskev in marelica (broš.)	10.—
M. Humek, Praktični sadjar (vez.)	80.—
M. Humek, Sadje v gospodinjstvu (broš.)	24.—
M. Humek, Sadno vino ali sadjevec (broš.)	10.—

M. Humek, Pet slik od zlahtnih hrušk	10.—
M. Humek, Domači vrt (vez.)	40.—
I. Priol, Ameriški način sortiranja in vkladanja sadja (broš.)	5.—

Vinarstvo in kletarstvo.

B. Skalicky, Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja, ter vzgoja trt na špalirju (broš.)	10.—
B. Skalicky, Kletarstvo (vez.)	72.—
A. Žmavec, Vinarstvo (vez.)	66.—

Čebelarstvo.

A. Janša, Nauk o čebelarstvu (broš.)	24.—
D. Beranič, Temelji uspešnega čebelarstva	15.—
F. Lakmayer, Umni čebelar (vez.)	38.—

Razne gospodarske knjige.

M. Kostanjevec, O užitnini vina in mesa (broš.)	5.—
A. Šivic, Poljudno navodilo za merjenje lesa	15.—
J. Künzle, Zdravilna zelišča (broš.)	8.—
J. Künzle, Zel in plevel „Slovar naravnega zdravilstva“ (vez.)	75.—
L. Purgaj, Gospodinjstvo (broš.)	40.—
Dr. Šavnik, Dohodnina (broš.)	8.—
A. Beg, Naše gobe, navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob (vez.)	50.—

Ob naročitvi knjig zahtevajte položnico! Po sprejemu denarja se odpošljejo knjige!

„Gospodarska navodila“

ponatisi iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 2 Din.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati. (Zadostuje če imenujete samo tekoče šte. od navodil).

1. Počrtnjenje vina ali sadjeveca.	26. Naprava petijota ali domače pilače.	54. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.	74. Glodanje lesa po goveji živini.
2. Rlavenje vina.	27. O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja).	56. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.	75. Dve nujni nalogi naše živinoreje.
3. Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi.	29. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.	59. Natrilev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.	76. Sredstva za pokončevanje škodljivih rastlin in živali.
4. Gnojenje vinogradov z največjimi umetnimi gnojili.	30. Nova naredba glede zvrščevanja rezarstva.	60. Kako se obnavljalo in popravljajo meje?	77. Škoda, povzročena po lovcih in divjačini.
5. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro vino.	31. Kislost (kisloba) in razkisavanje vina.	62. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.	78. Moderno zatiranje živalskih kužnih in nalezljivih bolezni.
6. Čiste drože in njih raba v kletarstvu.	41. Močno krmilo „ribja moka“ za rast in pitanje prašičev.	63. Garje pri konjih.	79. Preizkusi z umetnimi gnojili 1923. leta.
7. Vzroki neplodnosti pri govedih.	43. Dolžnost vzdrževanja ograj pred živino, ki se pase.	64. Anjeni dušik.	80. Pomen kmečkih gozdov.
8. Sluzavost ali vlažljivost vina.	44. Napenjanje govedi.	66. Duh in okus vina po žveplu.	81. Neplodnost, zvrženje in boleznj žrebet.
9. Krmiljenje z oljnimi tropinami.	46. Bradavice (gobe) pri živini.	68. Tobak. Pridelovanje in zakonski predpisi.	82. Salojidin kot sredstvo zoper trino plesnobo.
10. Čiščenje in precejanje vina.	50. Izdelovanje mila za dom.	69. Sečni kamni pri živalih.	83. Tekoče žveplo zoper plesnobo na grozdju.
11. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.	51. Zdravljenje kužnih bolezni s cepiljem (Rdečica).	70. O prijavi sekanja v gozdih.	84. Moljavo žito.
		71. Kisanje in cikanje vina.	
		72. Trošarina na vino.	
		73. Precejanje in filtriranje vina.	

Spoštovane gospodinje! Pri nakupu zahtevajte vedno le našo

„Kolinsko cikorijo“

in gotovo boste dobile izvrsten pridelek, ki daje kavi dober okus, izdatnost in lepo barvo.

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno **slavne živine**. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din.

Lekarna TRNKOSZY
Ljubljana, Mesni trg 4

(Zraven Rotovža.)

GNOJNIČNE VOZOVE

izdeluje
po naročilu
eno in
dvovprežne.
Jekleni
podstavek,
na mestu
se obračujoč
voz.

Sod je
znotraj
z
posebno
tvarino
napojen,
da
pospešuje
trpežnost.

A. TOMŠIČ, VERD pošta VRHNIKA

Arborin,

priznana sredstvo zoper sadne škodljivce.

Saneolin, najboljšo sredstvo za razkuževanje živine, hlevov, orodja itd. za časa nalezljivih bolezni. Nadalje cepilno smolo, mazavo milo, **Sanitol, Sanoform** in druge slične izdelke prodaja in razpošilja domača tvrdka

CHEMOTECNA

družba z o. z.

Ljubljana, Mesni trg št. 10.
na dvorišču tvrdke „Skaberne“.

I. JAX & SIN
Ljubljana,
Gospodarska c. 2
priporoča bogato zalogo. Pisalni stroji Adler in Urania, šivalni stroji za rodbino in obri.

Vozna kolesa Styria Dürkoop, Orožno kolo (Waffenrad). Ceniki zastoj in franko.

Telefon št. 16.

Poštni ček 10.533.

Ustanovljena leta 1889.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(Gradska štedionica)

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Stanje vloženega denarja nad 180 milijonov dinarjev.

Stanje vloženega denarja nad 720 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti. Jamstvo za vse vloge in obresti tudi tekočega računa je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo sodišča denar neoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hrani niti, ker je denar tu popolnoma varen. Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

TRSNICE tvrdke CLOTAR BOUVIER

veleposestvo vinogradov

Gornja Radgona

Da ugodimo vedno večjem vprašanju po trtah, smo naše trsnice zopet povečali ter zamoremo oddati v pomladi 1927 večjo množino izključno prvovrstnega trsja. Dobavljamo samo čistovrsten, dobro okoreninjene in izvrstno zaraščene sadike; pečiči so vzeti od selekcioniranega in na dober prinos preizkušenega trsja.

Seznam vrst, cenik in dobavni pogoji na zahtevo gratis in franko.

Vse vrste poljedelskih strojev, kakor:

gepeljne mlatilnice, čistilnice (trijeri), mline in preše za zadje

in grozdje, slamoreznice i. t. d.

dobite v priznani najboljši kakovosti vedno po najnižji ceni pri tvrdki:

SCHNEIDER & VEROVŠEK

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 16.

Vinogradniki!

UNCINOL

za uničevanje oidijske.

COCHINOL

za uničevanje kiseljaka in gosenic, sigurno učinkujeta. — Prepričajte se sami!

„ZORA“

IMPORT UMETNIH GNOJIL.

Kajnit, Kalijeva sol, Tomaževa žlindra, Superfosfat, Apneni dušik.

Zaloge:

Ljubljana, - Maribor, - Ptuj, - Celje.

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{4}$ stran	Din 1200.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 200.—
$\frac{1}{2}$ strani	Din 600.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 150.—
$\frac{1}{8}$ strani	Din 400.—	$\frac{1}{16}$ strani	Din 100.—
$\frac{1}{16}$ strani	Din 300.—	$\frac{1}{32}$ strani	Din 50.—

Priloga listu stane Din 1200.—. — Mala naznanila do 20 besed stane Din 10.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Kmetovalci — udje Kmetijske družbe!

Naročajte vse kmetijske potrebščine edino-le pri svoji strokovni organizaciji t. j. pri Kmetijski družbi za Slovenijo; edino-le ona Vam more dati vsa potrebna jamstva glede izvirnosti in dobre kakovosti umetnih gnojil, krmil, semen in strojev. Bodite previdni pri nakupovanju potrebščin, ne nasedite raznim „cenejšim“ ponudbam.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so popolnoma neobvezne.

Članom Kmetijske družbe iz Mariborske okolice se naznanja

da so razne kmetijske potrebščine, kakor gnojila, galica, semena in stroji na zalogi tudi v Mariboru na Meljski cesti št. 12, tik za kolodvorom, v lastni hiši Kmetijske družbe. Zglasite se osebno ali pišite na naslov:

**Skladišče Kmetijske družbe
v Mariboru, Meljska c. 12 (na dvorišču).**

Opozorilo! Kmetijska družba oddaja vse potrebščine na čelno le proti povzetju oziroma gotovemu plačilu, ker jih mora sama tudi naprej plačati. Podružnice naj zato po možnosti nakažejo že ob naročanju potom poštinih položnic na čekovni urad št. 10.712, če se jim je pa blago izjemoma proti računu poslalo, naj skrbijo za takojšnjo poravnavo.

Semena.

Pšenica, Dioceseška ozimna 1926, drugi pridelek, po Din 4 za 1 kg, vreče se računijo posebej.

Ozimna semenska rž po Din 3.25, vreče se računijo posebej.

Ozimni ječmen po Din 3.— v vrečah po približno 80 kg, bruto za neto. Ker je zaloga ozimnega semenskega žita le majhna, zato sprejema družba naročitve le neobvezno.

Umetna gnojila za jesensko gnojenje.

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik z 16 do 17% dušikom po Din 300.— za sto kg v vrečah po 100 kg, v pločevinastih posodah po Din 310 za sto kg. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Kalijeva sol, 42% po Din 160.— za 100 kg. Za 1 ha 200 do 300 kg, vreče po 50 kg stanejo 85.— Din z vrečo vred.

Kajnit po 90.— Din za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 140.— za 100 kg z vrečami. Za 1 ha 300 kg.

Mavec (gips) za gnojenje. Cena po 45 Din za 100 kg z vrečami vred.

Mešano umetno gnojilo K. A. S. za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje kalij, dušik in superfosfat v primerni sestavi po Din 170.— 100 kg. Vreče in dovoz na kolodvor se pri računa po lastnih stroških. Za 1 ha 300 kg. To gnojilo bo jeseni dobavno in sprejema družba prijave že sedaj.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo po Din 380.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Rudninski superfosfat 16—18% po Din 92.— za 100 kg, v vrečah po 100 kg, za 1 ha 500 kg. Pri celih vagonih po 90.— Din 100 kg franko na vsako postajo v Sloveniji.

Razklejana kostna moka, 26% fosforove kisline, 2½% dušika po Din 110.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 110.— za 100 kg. Vreče po 80 kg. Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žlindra jamčeno 18% po Din 140.— sto kg. Na hektar se rabi 600 kg, pri odjemu vsaj pol vagona po Din 138 za 100 kg franko na vsako železniško postajo. Kmetijska družba bo za jesensko in zimsko gnojenje naročila le toliko vagonov žlindre (ki jih mora vsled poznejše prepovedi izvoza iz Francije takoj prevzeti), kolikor jih bo po podružnicah pri njej naročenih. Zato prosimo, da se prijave pošljejo družbi brez odloga, da se bo mogla pri nakupu po njih ravnati. Vsak odstotek fosforove kisline nad 18% podraži žlindro za Din 7.50 pri sto kg.

Krmila:

„Elcema“ — sredstvo proti metuljivosti pri goveji živini ovcah, konjih in prašičih. Bolna odrasla živina dobi 10 gramov vsak dan, kot varstveno sredstvo 2—3 krat na teden po 10 gr, teleta, ovce, koze, žrebeta po 5 gramov na dan in

glavo, jagmeta in pujski po 1—2 grama. 1 kg te bakrove soli stane 30 Din.

Kostač, moka za pokladanje živini po Din 14 za 1 kg.
Lanene tropine z 38/40% beljakovin in maščabo po Din 3,50 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Poklajno apno v izvirnih vrečah, težkih 50 kilogramov po Din 4.— kilogram, na drobno Din 5.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 9,50 za kg na drobno Din 10.— za kg, najmanj 5 kg.

Vinogradniške in vrtné potrebnščine:

Arborin, drevesni karbolin, sredstvo za pokončevanje drevesnih škodljivcev v steklenicah po 1 in pol kg po Din 20.— Po pošti se razpošiljajo samo v rokah po 3 in pol kg po Din 50.— Poština posebej.

Arsohol (glej spis v št. 5 „Kmetovalca“) svinčen preparat zoper razne drevesne škodljivce, osobito proti crvivosti jabolk v steklenicah po 100 gr Din 20.—

Antiklor (salojidin) po Din 5.— za 1 kg v sodih po približno 300 kg, po Din 5,20 za 1 kg v sodih po 100 kg, po Din 5,30 za 1 kg pri manjšem odjemu.

Bakreno cedio za vino, Patent Kovina, (tronožno) po Din 450.— za komad.

Bosna pasta po Din 6 franko Maribor, franko Ljubljana Din 6,50. Dobi se v čebrih po 25, 50 in 100 kg.

Ebuloskope Vidal-malgand po 500 Din za kompl. aparat. Eponit, vinski, po Din 55 za kg.

Enokarbon (Oenocarbon), prepar. ogljen prah za čiščenje vina po Din 55.— za 1 kg.

Fenolitaleinov papir po 11.— Din za dozo.

Flora škropilnice, dvolitrske, ročne, za cvetice, po Din 370.—

Gnojne vile s 4 roglji po 15.— Din za komad.

Grozdni mlin ELA po Din 1030.

Grozdni mlin trdke Weiss Klosterneuburg, 65 kg teže po 1580.— Din.

Grozdni reblijači „Ideal“ št. 8 Mayfarthov izdelek, št. 8, prenosljiv po 2550.— Din.

Grozdni reblijač (Centrifugalni stroj trdke Weiss Klosterneuburg) 5450.— Din.

Gumijeve plošče po 5 Din komad.

Gumijeve cevi za škropilnice, iz dobrega rdečega gumija po 12.— Din meter.

Gumijeve kroglice po 50 par komad.

Hora aparate za zatiranje poljskih miši po Din 400.— za komad.

Hora patrone po 12.— Din komad.

„Jullien“ sredstvo za čiščenje vina, za belo vino št. 2 in za rdeče vino št. 1 v zavitkih ¼ kg Din 30, po ½ kg Din 50, 1 kg Din 100.

Kurtakol, bakren preparat, sredstvo proti peronospori po Din 6.— za 1 kg (1 do 1½ kg prahu na sto litrov vode, apna ali treba).

Merilo za sode, novost patent Matievič po 126 Din za 2 m zložljiv aparat.

Modra galica jamčeno 98/99% po Din 7.— za 1 kg.

Moštne mere (vage) za v žep, mali format po Din 95.— večji format s termometrom po Din 140.—

Natrijev bisulfit v tabletah po 180 Din za 1 kg.

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš po Din 12,50 za kg v posodi kupca.

Ročni žveplalniki po Din 65.— komad.

Salojidin (antiklor) po Din 5.— za 1 kg v sodih po približno 300 kg, po Din 5,20 za 1 kg v sodih po 100 kg, po Din 5,30 za 1 kg pri manjšem odjemu.

Sadni mlin trdke Weiss Klosterneuburg z mlinskimi kamni po 4250.— Din.

Sadna in vinska stiskalnica najnovejšega sistema, izum g. Antona Vidmarja, Begunje pri Cerknici, z dvema košoma po Din 2500.

„Stopp“ nastavke sistem Fr. Nechvile, Dunaj za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) po Din 165.—

„Srzo“ aparati iz Mannesmanove cevi rjavo pleskani po Din 200.

„Srzo“ patroni po Din 7.— za komad.

Sulikol (koloidalno žveplo) proti oldiju v zavitkih po pol kg 65 Din, po 1 kg 120 Din orig. zavitek.

Stiskalnica za grozdje in sadje EPD po Din 3400.—

Škarje za trte št. 37a ali št. 45 po Din 26.—; št. 16 po Din 20.— za komad.

Škropilnice razpršilke za cvetlice od td. Kunde, od 11.— do 205.— Din.

Škropilnice, orig. Vermorel, trtne nahrbtnne Torpille No. 1 po Din 620.—, Oranges po Din 590.—

Škropilnica franc. znamke „Automatique“ Din 680.—

Trtne škropilnice, bakrene, sistema Vermorel po Din 500, sistema Jessernik po Din 500, sistema Kmetijska družba po Din 450.— za komad.

Uspulun — najuspešnejše, že dobro znano sredstvo za razkuženje vseh vrst semen — je zopet na zalogi. Uspulun je barvasti prah, ki se v vodi hitro raztopi in se dobiva pri Kmetijski družbi v škatljicah po 50 gramov za Din 12,50, 100 gr Din 22.—, 500 gr Din 92.—, 1 kg Din 170.

Vinalkometer za določanje alkohola od trdke Theo Seitz po Din 120 za kompletno garnituro v lesenem kartonu. Vinometri „Weinlaube“ od trdke Weiss po Din 60.— za garnituro v okrogli škatli.

W. L. B. Spezial Mousse Preparat, (zoper peronosporo) v zav. po 70 dkg po 18.— Din.

Vrtnarsko orodje orig. trdke S. Kunde & sin:

Cepilal noži za okulacijo in kopulacijo (glej spis v „Kmetovalcu“ št. 3) po Din 38,50, Din 58,75, Din 44,75, Din 36,25, Din 60,25, Din 84.—; vrtni noži po Din 57,25, Din 67,75; vrtné in trtne škarje po Din 52.—, 76.—, 117.—, 146.—, 190.—

Žage za drevesa od td. Kunde, od 30.— do 124.— Din.

Žveplo v rinceh za žveplanje sodov po 15 Din za 1 kg.

Žveplo dvojno ventilirano 85/95% Chancel po Din 4.— za 1 kg, z 3% galico po Din 4,25 za 1 kg.

Žveplene trakove na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalniki za sode po Din 60.— za komad.

Žveplalniki, ročne po 65 Din za 1 komad.

Žveplalniki nahrbtnni po Din 400.— za komad.

Žveplalniki nahrbtnni, za trte Eclair 1, po Din 450.—, Eclair 3 (lance) po Din 500.—

Razne kmetijske potrebnščine:

Brzoparilnice „Alfa“ original B po 120 l po 1900.— Din, D po 200 l po 2620.— Din.

Brusne kamne Bergamo 23/24 cm po 6.— Din, francoske po 23/24 cm po 7.— Din, karborundum po 9.— Din komad, umetne domače osle (Svatyn) po 4.— Din komad.

Grablje železne, 10 zobne po Din 9.—; 12 zobne po Din 11.—; 16 zobne po Din 15.— za komad.

Gumijevi seski z premerom 20 mm po Din 20 komad, seski št. 8181a iz rdečega patent gumija 40 mm prečnikom in 135 mm dolgost po 30 Din komad.

Higosan živo srebro, sredstvo za močenje semen proti snežne plesni rži, progavosti ječmena in pegavosti fižola in graha, v zaklopnih po 200 gr po 40 Din.

Heidovi (izvirni) trijerji (čistilniki) znamka II., razred II. po Din 3600.—

Kose prvovrstne 65 cm, 70 cm, 75 cm, 80 cm po Din 28.— 28.— 29.— 29.—

Kultivatorje (ročne) po 18, 20 in 25 Din komad.

Mlečne cevi št. 3561 po Din 7.—

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—

Orodje vrtnarskega društva: male plošate škropilnice po 10 l po 90 Din, klini za vrvico po 3.— Din, lopate za štihanje po 23 Din komad.

Pasti za voluharje po 10 Din komad.

Porzol preiskušeno suho sredstvo za prašenje semen proti snetjivosti v zav. po 200 gr Din 10.—

Peresa k vrtnim škarjem po 1 Din komad.

Posnemalniki „Titan“ od danske trdke „Aktieselskabet Titan“ København L za 150 l po Din 2500.—

Na željo nekaterih mlekar si je Kmetijska družba nabavila tudi zelo priljubljene ročne posnemalnike znane švedske znamke „Baltic“, ki jih oddaja po sledečih tvorniških cenah:

na uro 35 l posnemajoč „Baltic“ posnemalnik H : F za gospodinjstva Din 620, M : O za 60 l Din 1260, za 100 l K : 1 po 1700 Din, za 130 l K : za kmetije 4—7 krav Din 1900 ali isti stroj s podstavkom Din 2950.

Požiralnikove cevi za teleta Din 160, za goved po Din 350.—

„Ptičji strah“ strašilo proti vranam, škorcem, vrabcem, dr. škodljivcem v vinogradih, koruznjakih in na polju. Vsebuje 20 strelcev, ki enkrat užgani počijo vsake pol ure. Komad stane Din 20.—

Reporezni stroj E. W. A. po Din 700.—

Robkalni stroji za koruzo EMR po Din 950.—

Ročno sejalno po Din 210.— komad.

Sirišče. Mlekarjem priporočamo namesto telečjih želočev ali drugih sredstev za napravo sira sirišče po navodilih farm. tvornice „Kastel“. Dobi se v pločevinastih puščicah po 25 gr po Din 10, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 250 gr po Din 110, 500 gr po Din 180.

Sesalke za gnojnice (gnojne pumpe) 360 cm po 970.— Din, 20 cm po 1025.— Din 290/420 po 1120.— Din.

(Nadaljevanje na predzadnji ovojni strani.)

Slamoreznice 10 col. reg. od 6 mm do 48 mm, komad Dir 1050.

Slamoreznica T. S. 8. po Din 1200.—.

Slamoreznica, velika F. V. S. 12, po Din 2190.—.

Teležji napajalniki po Din 100.—.

Tobačni izvleček v sodih po približno 100 kg po 10 Din kilogram nadrobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 70 Din in v steklenicah po dva kg po 30.— Din z ambalažo vred. Po pošti se razpošiljajo le pločevinaste kante.

Trijerji (orig. Heidovi) po 3600 Din.

Trokarji za goved po Din 100.—.

Trokarji za teleta in ovce po Din 70.—.

Žitni čistilniki z 10 sitami po Din 1600.—.

Poljedelski stroji.

Družba je pravkar prejela vagon orig. Sackovih izdelkov, ki jih bo oddala udom in podružnicam po nastopnih nizkih cenah:

Plug D7 MN SACK z široko ploščo po Din 1050.—.

Univerzalni plug D6 MN s kratko desko po Din 850.—.

Univerzalni plug ESB5 po Din 920.—.

Univerzalni plug D5 MNR po Din 780.—.

Obračalni plug UW5 po Din 1040.—.

Podzemeljski plug po Din 400.—.

Plužni trupi (glave) URB4 z rez. nožem po Din 175.—.

Okopalnik H4 po Din 315.—.

Okopalnik XXV SACK (kopačice) po Din 440.—.

Znižanje mlečnosti

in prepojatev so posledice nalezljivega sramničnega vnetja pri kravah. Rabite „Bissulin“. Nad 300 krav je bilo z Bissulinom s popolnim uspehom ozdravljenih. Bissulin je pomagal tudi več kot v 1000 slučajih. Le na živinozdravniško odredbo H. Trommsdorff, Chem. Fabrik, Aachen (Nemčija).

V zalogi pri: „Lykos“, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska 8.

Okopalnik „Planet“ štev. 8 Din 750.—.

Okopalnik „Planet“ štev. 18 Din 220.—.

Osipalnik kompletni po Din 780.—.

Osipalnik HSE po Din 310.—.

Osipalnik HZL po Din 700.—, manjši po Din 350.—.

Osipalnik M za 7" plug (Sack) po Din 390.—.

Njivska brana Z3 po Din 700.—.

Njivska brana SE2 po Din 700.—.

Travniška brana A3 po Din 700.—, A4 po Din 710.—.

Travniški skarifikator „Darius“ 14 po Din 4100.—.

Sekalni stroj „Isaria“ strok 1.25, vrst 11, Din 5000.—.

Kultivator FZBVR SACK z sedmimi noži po Din 1780.—.

Kultivator z devetimi (peresnimi) noži po Din 1980.—.

Izruvač za krompir SACK z sedmimi deli za 7" plug po Din 420.—.

„Planet junior“ kultivatorji. Na mnogostranske želje nabavila si je družba večje število dobro znanih orig. Hoherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth-ovih tzv. Planet junior okopalnikov (kopačic). Ta kultivator štev. 8 za konjsko vprego, teža pribl. 42 kg, stane s prestavljajnim kompletnim okvirjem Din 750.—. Mali Planet junior št. 18 s kopačem za eno kolo, teža pribl. 9 kg Din 220.—. Planet kultivator je nesporno najbolje orodje za kulturo krompirja, koruze, krmske pese, hmelja, tobaka, za vinograde itd.

Naročila na sadno drevje.

Iz drevesnice Kmetijske družbe se bo za jesensko saditev oddajalo in razpošiljalo sledeče prvovrstno sadno drevje:

1. **Visoke jablane:** Bobovec, Jakob Lebl, Landsberška reneta, Doč. voščenska, Damason, Kaselska reneta, Bellefleur, Beli ananas, Zlata parmena, Baumanova reneta in Mošančgar po Din 12.50.

2. **Visoke hruške:** (žlahtne): Hardisovka in Avranška; moštнице: Ozimka, Vajlarca in Koroška po Din 12.50.

3. **Pritlične jablane:** Landsberška reneta, Bismark, Čelini, Bellefleur, Deanov Kodlin, Cesar Viljem, Lord Sulfield in rdeči Astrahan po Din 20.

4. **Pritlične hruške:** Pastorovka, Avranška, Vojvod. Elza, Dieľovka, Klapovka, Abreška krasotica, Viljamovka in Amanliška po Din 20.

Naročila, ki se morajo zaarati, sprejema Kmetijska družba že sedaj, oddaja se bo vršila koncem oktobra. Drevesnica si pridružuje pravico, poslati ev. kako drugo pripravno vrsto, če bi naročena vrsta pošla. Pri vsaki naročitvi je navesti železniško postajo. Manj kot 10 dreves se ne bo pošiljalo. Stroški ekspedicije za vsak ovoj po 20 Din.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice štev. 14.257

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavke: „Kmetški dom“. Telefon štev. 247

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ul. št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poroštvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje **kredite** v tekočem računu po najugodnejši pogoji.

Obrestuje

vloge na **6%** brez od-
knjižice knjižice povedi
čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje:

Kaveje inkase, **srečke** in vrednostne papirje ter **čcke** in nakaznice na druga mesta.

Uradne ure: vsak delavnik od 8.—12.1/2 in od 3.—4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

**Iz samega žita
ne morete kuhati kave.**

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Prvim Franckom vas zamore stalno zadovoljevati.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 10.— vsaka nadaljna beseda po 50 para. Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemajoče oglasov za prihodnje številke. Uprava ne prevzame posredovanja.

Krasno tele, bikec,

simodolec, od dobre mlekarice, je za plemo, ima na prodaj Franc Vrtačnik, Vič stev. 44 pri Ljubljani. 302

Mlatilnice, čistilnice

in trijerji za žito, slamoreznice, mlinci in stiskalnice za sadje, posnemalniki za mleko, kotli za krmo in žganjekubo najceneje pri Fr. Stupica v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1. 281

Velika glinasta peč

prilagojena za veliko dvorano, ali za dve kmetijske peči, radi prezidave ugodno na prodaj: Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani, Sodna ulica št. 1. 314

Kmetovalci!

Vsled dežja in poplave bo nastopila letos smrdljiva snetjavost pri pšenici v veliki meri. Proti nastopu snetjavosti za-
more Vas

sigurno zaščititi edino

„Porzol“

suho sredstvo za prašenje pšenice,

katero pospešuje kaljivost semen, ter zasigura večji in boljši pridelek. „Porzol“ je preizkušeno sredstvo! Uporaba zelo enostavna! Cena Porzola: 1 zavitek 200 gramov Din 10.—, 1 zavitek 1 kg Din 44.—. Za 100 kg pšenice zadostuje 200 gramov „Porzola“. Zahtevajte „Porzol“, dobiva se povsod. Trgovci, ki želijo imeti „Porzol“ naprodaj dobijo popust.

Vsa navodila daje brezplačno tvornica:

„KAŠTEL“ D. D.

Zagrebačka poslovница

ZAGREB, Poštni predal 104.

Uradni prostori:
Nikoličeva ulica št. 8/I. nadstr.

Sadno drevje Kmetijske družbe za jesensko saditev. (Glej posebni oglas na predzadnji strani!)

Sode

vseh velikosti ima vedno v zalogi, ter isto tam se sprejemajo vsa popravila po najnižjih cenah, Franke, sodelarsko podjetje, Ljubljana (trnovc.) 241

Kupujemo zlato, srebro

platino, vsake vrste srebrni in zlati denar, metalne odpadke po najvišjih cenah. (Večje množine prevzemamo osebno). Tovarna za ločenje dragih kovin Ljubljana, Spod. Šiška (Jernejeva c. 8.) 251

Pšenica za seme

čista „Sierban Prostate“ in najugodnejši oziroma ječmen, več vagonov ima naprodaj: Rakutiško Dobro v Baksmiru pri Zagrebu. 273

Krojači in krojačice!

Kroje (šnite) po najugodnejšem modnu iz žarnala, ter za vsakovrstna zavora in spojnica onačila izdeluje in razpisuje za dame, gospode in otroke Kneževji Alojz, sodelarsko podjetje za krojaštvo, Ljubljana, Križevniška ulica 2, I. nadstr. 309

Sadna drevesa!

Za jesensko saditev so na prodaj: več sto divjih kosančev, jabolk, hrušk, čespih, češenj in orehov, kakor tudi vse najboljše vrste od prirokovcev. Cena po dogovoru pisмено ali usmeno. Naslov: Jakob Loka, sadjarjevec, sv. Tomaž pri Skofji Loki. 301

Kupim mrjasca

starega 8—10 mesecev, plemenjaka. Jože Habič, Javor 6, pošta Spod. Šiška pri Ljubljani. 295

Sadno drevje

Več tisoč jabolčnih visokodebelnih dreves za jesensko saditev imam na prodaj, samo boljše preizkušene vrste, kakor tudi jabolčno in hruškovo pridelno drevje. Cene zmerno, po dogovoru. Pri večjem številu znaten popust. Vse franko postaja Skofja Loka. Andrej Hafner, Dorlarje št. 14, pošta Skofja Loka. 293

Viničarja

z več pridelnimi delavnimi ljudmi išče: Ussar, Verhovce, pošta Zavrč pri Ptuj. 309

Sode

v razni velikosti izdeluje Jožef Čizman, Tacenci št. 74, pošta St. Vid nad Ljubljano. 310

Motor na surovo olje

patent Klimax, 14 K. s. in mali auto, ter en močan železni voz, ima na prodaj: Jureš, mlin, Križevci pri Ljutomeru. 311

3 plemenske merjaščke

stare 5 in pol mesecev, ima na prodaj: J. Šegula, vzrejalnica v Hlaponci 16, p. Juršinci pri Ptuj. 312

Za jesensko saditev

sadno drevje od prvovrstnih jabolk in hrušk v raznih drevesnih oblikah nudi po zmerni ceni: Drevesnica v Novem Saleku pri Velenju. Sadno drevje iz čim višje in mrzle lege naročeno, tem bolj je ono zdravo in utrjeno. Hočete zdravo in dobro vkoreninjeno drevje, potem napravite poskus iz moje drevesnice! Franjo Horvat, vrtnar, Salek pri Velenju. 313

Pet voz črne detelje

dobro spravljene, ima na prodaj: Frančiška Hladnik, Petkovec p. Rovte nad Logatcem. 307

800 kg žeblijev (žičnikov)

od 45 do 70 mm dolgih, po Din 250 za 1 kg ima na prodaj: Mihael Kavčič, Zgor. Šiška 125 pri Ljubljani. 315

Sakov obračalni plug

malu rabljen, ima na prodaj: Valentin Babnik, Zgor. Šiška 32 pri Ljubljani. 316

Kozolec

v zelo dobrem stanju, 12 m dolg, 6 m širok, 10 m visok, se takoj prodaja!

in gepelj

železni, firme Melihar-Umrath, Praga (Babna) še nerabljen, se prodaja! Uprava posestva Herberstein, Velenje. 276

Opravniki ali šafar

samski in zanesljivi, v vseh panogah kmetijstva dobro izurjeni, se sprejmejo na posestvo Brandhof pri Mariboru. Ponudbe poslati na: Trvdko Scherbaum in sinovi v Mariboru. 321

Priporočamo sledeča zdravila:

Hočevarjeva aromatična železnata tinktura. Zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabele vsake vrste. Vir moči za odrasle in otroke. Pol litrska stekla. 20 Din. Porabi se 3 steklenice po vrsti! Lecitih krogljice z železom. Za živčno bolno, nervozno ter od duševnega in telesnega dela izmučene. Skatlija 24 Din. Protinski cvet. Preizkušeno mazilo zoper revmatizem in trganje. Steklenica 14 Din. Hočevarjev železni prašek. Proti žlezočnemu katarju, oziroma bolečinam in tiščanju v želodcu, žlezočnemu krču, kislem izpahovanju in bljuvanju. Skatlija 20 Din.

Za živino.

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašev. Je izobno zdravilo pri boleznih na prebavih in zaprtju ter pravočasno uporabljen za brani izbruh rdečice. Umen prašičerec naj ne bo nikoli brez njega! Zavoj 12 Din, 10 zavojev 100 Din. Bosulin svečice. Edino uspešno zdravilo zoper srmanjico vnetje pri govedih ter jalovost krav in telic. Skatlija z 12 svečicami 30 Din. Sadnikarjev protikataralni prašek za konje. Preizkušen zoper prehlajenje in kašelj pri konjih. Skatlija 20 Din. Za vsa zdravila številne zahvale na razpolago! Zdravila za živino se izdelujejo po navodilih naših živilnozdravnikov Sadnikarja. Vsakemu zdravilu je priložen, točno navodilo! V zalogi tudi vsa druga zdravila! Izdeleje in razpoložila samo:

Lekarna HOČEVAR Vrhnika.

„Krosna“ tkalnica

v Ljubljani, Zrinskijskega c. 6, sprejema v tkanje laneno in konoplino prejo, ter tke najceneje kmečko platno! V zalogi ima pa platno za rjuhe, namizne prte, zavese, brisače in platno za perilo po najnižjih cenah. Zahtevajte vzorce in cenike! 266

„Jullienovo“ čistilo

za hitro in uspešno čiščenje vina. Vporabljajte to sredstvo vedno in ob vsaki potrebi, ker kajno ali nečisto vino nima prave cene ter ga vsako za vrzel! Vporaba je enostavna. Preprodalci zahtevajo številne ponudbe. Glavna zaloga: Drogerija „SANTAS“, Celje in Ljubljana. 248

Motna vina čistiti

in trpka, ter prekisa omiliti je zelo enostavno! Na zalogi imamo številne francoske želatino „Lainé“ tvrdke Clerment & Quigaard, Paris. K vsaki pošiljki pridenemo točno navodilo. Zahtevajte cenik! Glavna zaloga: Drogerija „Santas“, Celje in Ljubljana. 249

Enodružinsko hišo

išče v najem ali stanovanje. Ponudbe in zahteve najemnine poslati na naslov: Simončič Karl, Ljubljana, Komenskega ul. št. 12. 317

Sadno drevje

naročujemo v popolno zadovoljnost od I. slov. drevesnice I. Dollinšek, St. Pavel v Savinjski dolini. Zahtevajte cenik! 318

Na prodaj:

Žganijski kotel, ki drži 69 litrov, z trikrat okoli kadi ovito cevjo, skoraj nov, in več dobro ohranjenih vinskih sodov, vse prav po nizki ceni, kakor tudi večjo količino dobrega vina. Na ogled vsaki dan pri: Ivan Poljšak, hotel Pošta na Jesenicah (Gorenjsko). 319

Čreva

vsakovrstna po najugodnejši ceni, kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupim tudi

surovi in stopljeni loj

in ga plačam po najvišji dnevni ceni. Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta 85. 320

Vabilo.

Ker redni občni zbor, sklican za 19. septembra 1926 z objavo v št. 16. „Kmetovalca“ radi premale udeležbe ni bil sklepčen, sklicujemo za nedeljo 17. oktobra 1926 ob 15. uri pri g. Vodetu drugi redni občni zbor Mlekarske zadruge na Skaručni, r. z. o. z., z istim dnevnim redom. Predstojništvo. 323

Posebne vrste stiskalnice

za sadje in grozdje ter 1 slamoreznico prodaja po nizki ceni: Jurij Jenko, trgovec, Skofja Loka 26.

Špinačo

letošnjega pridelka, hijacinte, tulpe, narcize in kroke smo pravkar preleteli. Sever & Komp., Ljubljana. 308